

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi

Biz şimdi alçak sesle konuşuyoruz ya
Sessizce birleşip sessizce ayrılıyorz ya
Anamız çay demliyor ya güzel günlere
Sevgilimize çiçekler koyuyor ya bardağa
Sabahları işimize gidiyoruz ya sessiz sedasız
Bu, böyle gidecek demek değil bu işler
Biz şimdi yanyana geliyor ve çoğalıyoruz
Ama bir ağızdan tutturuğumuz gün hürriğin havasını
İşte o gün sizi tanrılar bile kurtaramaz.

Cemal Süreya

Aylık Gazete - 4 TL

Mayıs 2016

Yıl: 6 Sayı: 61

gazetesolfasol.com

Biz şimdi yanyana geliyor ve çoğalıyoruz

Solfasol 5 Yaşında...

SOLFASOL Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Abone olmak için abone@gazetesolfasol.com

Fotoğraf: Serhat Şatır

L (Hatay Sokağın Hikayesi)

Serdar Koç >> s. 4

Fusun Demirel ile Söyleşi

Orhun Bora Çetin >> s. 5

Bilinen Bir Mimarın Bilinmeyen Yapısı:
Nizamettin Doğu ve Demirtaş Apartmanı

Umut Şumnu >> s. 6-7

"Sefiller" Sefil...

M. Mahzun Doğan >> s. 8

1970'li Yıllarda Konur Sokak

Neşet Kocabıykoğlu >> s. 13

Emekçilerin Kutup Yıldızı: 1 Mayıs

Muharrem Kılıç >> s. 15

İki Çocuk Annesinin Ankara'sı:
Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi

A. Özge Akar >> s.17

Yitik Kuşlar Filmi

Rana Arıbaş >> s. 23

İşçilerin Tiyatrosu

Tiyatroda yıllardır çalışıp, hiç oyun izlemeyene işçi denir. Hayatın kıymetini bilmediğine işçi denir. Hayatın hoyrat davrandığına işçi denir. Patron olmayana işçi denir. Emek verene işçi denmez. Herkes emek verir. Emeğinin karşılığını alamayana işçi denir. Cem Karaca'nın şarkısındaki arkası puslu aynaya bakmaya vakti olmayanlara, ... sadece yaşamaya çalışana işçi denir. ... Hiç satın alamayacağı bir arabanın şoförü olana, hiç âşık olmayacağı bir adamla sevişene, hiç gitmek istemediği bir yere mecburen giden taksiciye, suyun kaldırma kuvvetine inanan bir gemi kaptanına, ... bayramında bile çalışana, çalışmak zorunda olana, sırf başkaları çalışmasın, dinlensin, keyif yapsın diye çalışana işçi denir.
Erdal Ozan Metin >> s.20

**Külüstür Turgut'u
Kaybettik! >> s.3**

TMMOB: "İktidarın her türlü saldırısına direneceğiz!"

AKP ve yandaş medyanın hedefe koyduğu TMMOB ve bağlı odalar ortak saldırılara tepki göstererek, bütün bu saldırılara karşı tıpkı 12 Eylül ve 12 Mart darbelerine karşı direndikleri gibi direneceklerini açıkladı.

TMMOB ve bağlı meslek odaları, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 5 Nisan Avukatlar Günü'nde yaptığı konuşmasından sonra Yeni Akit gazetesinin "Darbe ürünü ihanet odaları", "Odalar adeta Ali kıran, baş kesen", "Hedefleri millî irade", "Odalarda çözüm nisbî temsilde" şeklindeki manşetlerine tepki gösterdi. Konuya ilişkin TMMOB ve bağlı odalardan yapılan ortak yazılı açıklamada, meslek odalarının hedef gösterildiği ifade edildi.

Açıklamada, "İktidarın militan gazetesi Yeni Akit de Erdoğan'ın 5 Nisan'daki sözlerinden hareketle yandaş camialarında kamuoyu oluşturmak amacıyla 9 Nisan'dan itibaren akla hayale sığmayacak karalamaları içeren bir yazı dizisi başlattı. "Darbe ürünü ihanet odaları", "Odalar adeta Ali kıran, baş kesen", "Hedefleri millî irade", "Odalarda çözüm nisbî temsilde" vb. manşetler atıldı. 1954 yılında, Demokrat Parti döneminde kurulan TMMOB'yi, "27 Mayıs darbesinin ürünü" olarak gösterebilecek denli tarih bilgisi yoksunu ya da okurlarını kasıtlı yanlış bilgilerle cehalete ve kör düşmanlığa sürükleyen bu tür yandaş yayınlar, ülkemizdeki egemen siyasetin ve yandaşlarının zavallı düzeyini göstermektedir." ifadeleri kullanıldı.

TMMOB ve ona bağlı 24 meslek odası tüm yalan, iftira, hakaret ve suçlamaların nedeninin, TMMOB ve bağlı odaların tarih, kültür, doğa, kent, kır, enerji, maden, tarım, gıda rantları önünde engel oluşturmalarından kaynaklandığını belirtti.

TMMOB ve bağlı odaların, 12 Mart ve 12 Eylül gibi baskı dönemlerine direndiklerine işaret edilen açıklamada, bundan sonra da AKP baskılarına karşı direneceğinin mesajı verildi. Açıklamada, "Ne iktidarın baskıları ne de yandaş medyanın yalan ve tehditleri bizleri kamusal, toplumsal, mesleki yararları savunmaktan ve gerçekleri teşhir etmekten alıkoymayacaktır. Meslek Odaları susmadı, susmaz; güneş balçıkla sivanamaz." ifadelerine yer verildi. / Aydın Bodur

Ölümler bile bile geldi. Polis, IŞİD'in bombalı saldırısını günler öncesinden biliyordu!

Ankara'da 10 Ekim 2015'te düzenlenen Barış Mitingi'ne yönelik saldırı gibi, 4 kişinin yaşamını yitirdiği, 36 kişinin ise yaralandığı Taksim İstiklal Caddesi'ndeki canlı bomba saldırısı için de emniyete günler öncesinden detaylarıyla uyarı yapıldığı ortaya çıktı.

Ankara Garı'nda 10 Ekim 2015'te meydana gelen patlamadan 25 gün önce, 14 Eylül 2015'te, IŞİD'in mitinglerde birden fazla canlı bomba ile eylem yapacağına dair istihbarat bilgisinin olduğunun ve bu bilginin Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele C Şubesi Müdürü Hüseyin Özgür Gür tarafından üstlerine ve mitingle ilgili önlem alan Güvenlik Şube Müdürlüğü'ne iletilmediğinin ortaya çıkmasının ardından, 19 Mart'ta Taksim İstiklal Caddesi'ndeki canlı bomba saldırısının da istihbarata rağmen önlenmediği ortaya çıktı. İstiklal Caddesi'ndeki canlı bomba saldırısında 4 kişi yaşamını yitirmiş, 36 kişi de yaralanmıştı.

Taksim'deki canlı bomba saldırısından 9 gün önce, İstihbarat'ın tüm güvenlik birimlerini uyardığı; ancak buna rağmen saldırılara karşı önlem alınmadığı ortaya çıktı. Cumhuriyet/Solfasol/Abo

Dünya Aydınları Türkiye'deki Kürt Meselesine Dikkat Çekmeye Çalışıyor!

Aralarında Nelson Mandela'nın avukatı Essa Mossa, ünlü düşünür Noam Choamsky, Tarık Ali ve David Graber gibi uluslararası alanda tanınmış isimlerin yer aldığı Uluslararası İmralı Heyeti Destek Grubu üyeleri, Öcalan'a özgürlük talebiyle başlatılan Strasbourg'daki Öcalan'a Özgürlük nöbetine katıldılar.

Dünya barış elçisi Mandela'nın avukatı Essa Mossa, Paris'te katledilen bir başka barış elçisi Dulicie Septembre'yi ve üç Kürt kadın devrimci, Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şöylemez'i katledildikleri yerlerde andı ve "Halkları adına, insanlık adına kendilerini feda eden arkadaşlarımızı hiçbir zaman unutmayacağız. Fransa'nın başkenti Paris'te birbirine yakın noktalarda işlenen bu cinayetlerin arasında birçok benzerlik var. Üç Kürt Devrimci kadının katledilmesinin İmralı'da Barış görüşmelerinin başlaması ile gerçekleşmesi akıllara ilk olarak barış karşıtlarının içinde olduğu Türkiye ve birçok ülkenin gizli servislerinin olduğunu getiriyor." diyerek açıklamasını okudu. Reuters/Solfasol/Abo

ANKARA KATLIAMI İÇİN MINNESOTA PROTOKOLÜ UYGULANSIN

TÜRKİYE HÜKUMETİ'NİN 10 EKİM'DE GERÇEKLEŞEN ANKARA KATLIAMDAKİ OLASI SORUMLULUĞUNDAN ÖTÜRÜ BAĞIMSIZ SORUŞTURMA KOMİSYONUNUN KURULMASINI VE MINNESOTA PROTOKOLÜNE UYULMASINI TALEP EDİYORUZ.

10/10

PATLAMA ÖNCESİ VE SONRASINDA RESMİ KURUMLAR

Ne Yapmadı?	Ne Yaptı?
Canlı bomba istihbaratı 2 ay önce emniyete geldi. Soruşturma dosyasının üzerine gidilmedi. dosya vali ve savcı tarafından kapatıldı.	Patlama sonrası polisler alana biber gazıyla müdahale etti. Alanda bir çok yaralı vardı. Gaz sebebiyle sağlık ekiplerinin müdahalesi aksadı.
Polisin yol uygulamasına gece 00.00- 09.00 arası ara verildi. Bu saat aralığında canlı bombalar yoldan geçti.	Olay Hastaneler bölgesinde gerçekleşmesine rağmen yeterince ambulans gelmedi. TOMA ve zırhlı araçlar geldi.
Emniyet, polisin kendisini koruması konusunda polisi uyardı. Ancak miting komitesi bilgilendirilmedi, uyarılmadı.	Ertesi gün olay yeri delillere hassasiyet gösterilmeksizin itfaiye tarafından yıkandı.
Suruç ve Ankara bombacısının birlikte fotosu çıktı. ancak bağlantı dikkate alınmadı.	Olayın akabinde basına yayın yasağı kararı, davaya kısıtlılık kararı geldi. Kriz yönetimi yapılmadı, bilgi paylaşımı sağlanmadı.
10 Ekim sabahı bombacıların isim isim listesi emniyete ulaştı. İstihbaratlara rağmen güvenlik önlemi alınmadı.	Yetkililer tarafından kokteyl örgüt kavramı kullanılarak katliamın IŞİD, PKK, DHKP-C'nin birlikte tasarladığına dair açıklama yapıldı.

Görme Engelli Yolunun Üzerine Konan Reklam Panosu Tepkiler Üzerine Kaldırıldı!

Ankara Büyükşehir Belediyesince kentin farklı yerlerine hızla yayılan dijital reklam tabelaları Ankaralıların sabrını zorlayacak yer seçimleriyle tepki yaratıyor. 14 Nisan'da Tunali Hilmi Caddesi üzerinde görme engellilerin erişimini kolaylaştırmak için yapılan sarı bantların tam üzerine yerleştirilen ise o kadar çok tepki çekti ki bir hafta içinde (21 Nisan gece saatlerinde) kaldırıldı.

Ancak reklam tabelasının söküldüğü yer halen eski haline getirilmedi. Yol üzerindeki ankraj plakaları ve vida başları görme engelliler için hala büyük tehlike yaratmaya devam ediyor. / Solfasol

Polis, Kızılay Katliamından 28 gün Sonra, Güvenpark'tan Çekildi!

Peki, Neden Şimdi?!

Yaklaşık 5 yıldır kademeli olarak ama Gezi Direnişi ardından ise artan bir hızla Parkın yarısına yakını ve civarındaki yaya bölgesini işgal eden çevik kuvvet ekipleri 11 Nisan'da Güvenpark'tan çekildi. Parktan çekilen ekiplerin daha önce zorla boşaltılan Saraçoğlu Mahallesi'ne yerleştiği görüldü. Böylece, Güvenparkı kuşatan Polis kampı parkı terk etmekle birlikte genişleyerek Saraçoğlu Mahallesine kaydırılmış oldu.

Keşke daha önce çekilselerdi!

Ankara Polisi, Güvenpark'a bundan yaklaşık 5 yıl önce yerleşti. İlk tepkiler, toplumsal olaylara anında müdahale edilmesi için yerleştirildiği yönünde açıklamalarla geçiştirildi. Polisin Güvenpark'taki yerleşik hali Parkın yayalarca kullanımını kısıtlaması Solfasol dahil pekçok yerel medya organınca gündeme getirilmiş ve eleştirilmişti. Diğer yandan, Polisin Parktaki varlığının civardaki sivililer için güvenlikten çok tehlike yarattığını da belirtmiştik. Ancak sezdiğimizden çok daha büyük bir tehlike ile karşı karşıya olduğumuzu ancak 13 Mart'ta Kızılay'da bombalı araçla yapılan katliamla fark ettik. Polisin 13 Mart'taki katliamdan 28 gün sonra parkı boşaltması bu tehlikeyi öngörenlere "keşke daha önce çekilselerdi" dedirtti.

Oysa, son bir yıldır Kızılay Meydanı'na yerleştirilen saksı görünümü bombalı araç bariyerleri ve artan polis hareketliliği Ankara'yı kötü günlerin beklediğini hissettiriyordu. Korkulan oldu ve ülkeyi saran şiddet furyası yüzünü önce 10 Ekim'de Ankara Garı önünde, ardından 17 Şubat'ta Merasim Sokakta ve en son da 13 Mart'ta Kızılay Meydanında gösterdi. Bunun Güvenpark'taki Polis varlığına etkisini ise son katliamdan 28 gün sonra gördük. Polis 11 Nisan 2016'da Güvenpark'tan çekildi!

Yeni Kamp Saraçoğlu Mahallesi!

Yıllar önce Kızılay ve civarındaki toplumsal olaylara müdahale amacıyla geçici süreyle yerleştirildiği söylenen ancak zamanla genişleyerek Parkı Kamp alanı haline getiren Çevik Kuvvet ekipleri Güvenpark'tan çekilerek çok daha geniş bir alana, Saraçoğlu Mahallesi'ne yerleşti. Bu süreçte Saraçoğlu Mahallesi ulaşan yolların tamamı trafiğe süresiz olarak kapatıldı. Kapatılan yollar sebebiyle akşam saatlerinde Necatibey Caddesi ve Gençlik Caddesi üzerinde trafik yoğunluğu dayanılmaz hal aldı.

Solfasol / Mehmet Onur Yılmaz - Fotoğraflar: Elif Koca

Külüstür Turgut'u Kaybettik!

Ankara'nın en eski sahaflarından, Turgut Koraltan, nam-ı diğer Külüstür Turgut, 15 Nisan'da 85 yaşında aramızdan ayrıldı. Ankara'da sahaflığın hikayesinin başladığı zamanlara, Ankara sahaflarının Ulus'tan Kızılay'a uzanan hikayesinin tümüne tanıklık etmiş Külüstür Turgut, Ezgi Koman'ın yaptığı söyleşiyle ve Özlem Zorcan'ın fotoğraflarıyla Solfasol'un ilk sayısının (Mayıs 2011) konuğu olmuştu. Ondandır ki kütüphanelerimize kattığı pekçok kitap, bir o kadar muhabbet ve bu söyleşisi kaldı elimizde...

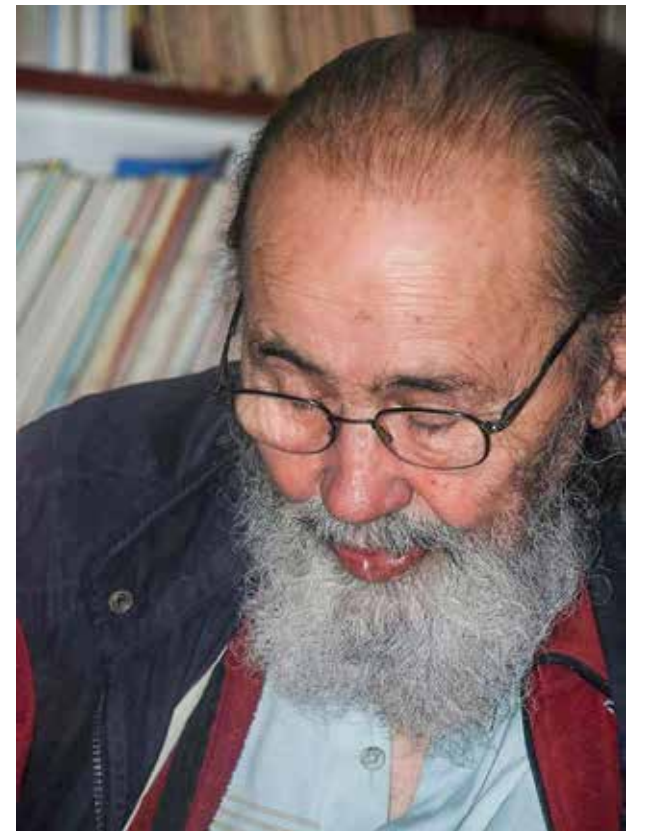
Külüstür'ü, 70 yıl önce başlayan kitapçılık öyküsünün başlangıcını Ezgi'nin kaleminden ve kendi ağzından aktararak uğurlayalım:

"Bir gün Sami ile Anafartalar'a sinemaya gitmeye karar verdik. O zaman Cebeci'den kalkıp Anafartalar'a gitmek Şam'a gitmek kadar zor. Anafartalar'daki Sümer Sineması'nda Kızıl Maske oynuyor. Sümer Sineması Sus Sineması'nın altında. Çocuk Esirgeme

Kurumu'nun alt tarafından merdivenle inersin. Dar bir sokaktır. Fırının altındaydı. O dar sokaktan inerken fırının yanında barakalar gördüm. Kitapçı barakaları. İlk kitapçıyı orada gördüm. Sus Sineması'nın kapısının karşısında da bir dolap vardı. Ve bir adam o dolapta kitap satıyordu. Pulcu Emin Abi... Öylece o zaman tanışmış oldum ilk kitapçıyı, Pulcu Emin Abiyi".

Sami ile birlikte Pulcu Emin Abiye "dadanmış" Koraltan. Sık sık gidip dergi alıyorlarmış, ucuzundan... Emin Abi şarabı severmiş, tezgahı birine emanet edip şaraphaneye gidermiş. Sonradan, Turgut'a ve Sami'ye de emanet etmeye başlamış... Böylece ilk kez kitapçılığa bulaşmış. Ama asıl kitapçılık hikayesi, 1947 yılında gördüğü bir ilanla başlamış:

"1947'de yaz günü, okul tatil. Ulus'taki bir kitapevinin camında bir ilan gördüm. İçeri girdim. Müracaat ettim. Adamcağız, 'yarın gel' dedi. Gittim. Bizi imtihan etti. Çabuk okuma imtihanı. Çabuk okuyan kazanıyordu. İmtihanı bendeniz kazandım. Beni işe aldı. Bir de kız vardı. Azime diye... Zavallı gariban, dişlek bir kızdı. Onu kasiyer olarak aldı. Hemen işe başladık".

Serdar Koç

ya
sokağın
rüzgârıyla
yol alır yelkenli
ya tayfalar asılır
küreklerle

Fotografilar: Elif Koca

Hatay Sokağı Hatay'da değildir. Hatay Sokağı Hataylıların da değildir. Hataylı da değildir. Hattı zatında. Hatay Sokağı yalnız bir 'Hatay Sokağı'dır. Yalnızdır. Ankaralıdır. Ankaralı yalnız bir sokaktır. Yapayalnız. Ve vefasız, birkaç dostu olduysa da onlar da çoktan Vefa'ya sıvışmışlardır. İstanbul'a. Tüm iyi şair ama kötü dostları gibi...

Ankara'nın dostları vefasızdır zaten. Aslına bakarsanız Ankara'nın doğru dürüst dostu da yoktur. Tıpkı Hatay Sokağı gibi... Birbirine dik iki caddeyi birden dikine kesen bir başka sokak var mıdır? L şeklinde. İki dirhem bir çekirdek. İki parça. Ve paramparça. Hem dik hem eğri. (Gimel. Dalet. Reş. Gamma. Lambda. Gam-ah. Liun. Re. Lamed. Lâm. Ge. Le. L...)

Benim çocukluğumda her köyün bir delisi olurdu.

Hatay Sokağı'nın da bir Deli Murat'ı vardı. Kuzusunu yitiren koyunca, onulmaz bir yürek yarasıyla, meledi dağ bayır, birkaç yüzyıl savruldu, dönüp geldi tekrar Hatay Sokağı'na. Yarasını yalıyor şimdi dostlarıyla Hazar Evi'nde. Şair Murat Koçak...

Hatay Sokağı'nın müzik aleti çok, ama müzisyeni çok azdır. L'nin kısa kolunun uzun koluna büküldüğü yerde başlayan ve caddenin karşısına da geçmeden henüz, sokak boyu, çalgı aletleri satan mağazalar ve müzik evleri sıralıdır. Ama çalgı aletleri çalanlar, genelde Hazar Evi'nde yurtlanırlar.

Bakmayın şimdilerde iş yerlerinin istila ettiğine, eskilerde en fazla konutu olan sokakmış. Kimler oturmamış ki bu sokakta? Buket Uzuner, Sevim Burak, Başar Sabuncu, Erhan Pınarbaşı, Ahmet Yıldız ve niceleri...

Burhan Doğançay, Fahir Aksoy, Ahmet Kutsi Tecer, Refik Ahmet Sevensil, Azra Erdoğan Çaplı, Ayhan Sümer (Adalet Ağaoğlu'nun kardeşi)...

Adalet Ağaoğlu'nun çocukluğu Hatay Sokak'ta geçmiş. Çocukluk arkadaşı Sevgi Soysal'ın ailesi, Hatay Sokağı'nın alt ucuna yakın Selanik Caddesinde otursa da, çocukluğu daha çok Hatay Sokak'ta geçer.

Sevgi Soysal. O güzelim yapıtlarıyla ölümünden sonra bilişip, okuyup, sevdiğim, o güzelim insanla tanışıklığı nasıl da isterdim... Gezegimizdeki politik etkileri en fazla olan kitaplardan birisi olan, Karl Marx'ın o ünlü eseri Kapital'in çevirmeni, bilge insan Alâattin Bilgi için, şair Hasan Hüseyin Korkmazgil tarafından

kaleme alınan, "Alâattin Ekşi Elma ve Kanyak" şiiri, Hatay Sokak'ta 1970'li yıllardaki bir sohbetlerinin yansımasıdır. Devam edelim.

O ünlü "Benzemez kimse sana, tavrına hayran olayım", "O âhu bakışlara bir anda kandın gönül" gibi şarkıların bestekârı Fehmi Tokay, sokağın sağ alt girişindeki villada otururdu. Perihan Altındağ, Mualla Mukadder gibi sanatçıların uğrak yeri ev. Fasıllar yapılıp, akşamları müzik sesleri yükselirdi sokağa. Kızı Esin, oğlu Esen ve yeğeni Haluk Tokay da müzik insanlarıydılar. Yeğen Tokay, güzel kanun çalardı.

Karşısı Mimar Kemal İlkokulu'nun bahçesiydi ki halen de öyledir. Hemen L'nin köşesinde, şimdiki Sabancı İş Merkezi'nin yerinde, Nezihe Keşmir Apartmanı vardır. Girişi mermerdi ve sokaktaki en modern binaydı. Müzisyen ve opera sanatçısı Azra (Erdoğan) Çaplı ve

Abla şiiri, ilk bu pastanede okunmuştu. Necatibey girişinde sağda da Özen Pastanesi vardı.

Biz yine Hatay Sokağı'na dönecek olursak, Hemşin Apartmanı'nda, ressam ve yazar Fahir Aksoy otururdu. Orhan Veli ve Melih Cevdet, kapıdan, "hadi Fahir gel, gidiyoruz" diye seslenir, onu alır giderlerdi.

Ayhan Sümer'in dediğine göre, ressam Fahir Aksoy evinin içinde atlet ve külotla dolaşırdu...

Hemşin Apartmanı'ndan sonra boş bir arsa vardı ve sonra da Meşrutiyet Caddesi'ne bakan dükkânlar. Meşrutiyet, eskiden parke taşlı idi. (Hasan Ali Yücel, Mithatpaşa'da otururdu.)

Hemşin Apartmanı'nın karşısında ise Adalet Ağaoğlu ve üç erkek kardeşinin yaşadığı, babalarının soyadı

İnsanın bir sevdiği öldüğünde, içinde kırk mum yanarmış. Sonra, zamanla tek tek sönermiş. Sonra bir tanesi kalır, hep yanar, hiç sönmemiş. Ve sonra o da sönmüş bir gün, tüm sevenleri dünyayı terk ettiğinde... Ama şairlerin ve âşıkların kalbinde kırk mum da hiçbiri sönmeyen, hiç sönmeyen yanarmış...

yazar Refik Ahmet Sevensil bu evde otururlar, şair ve oyun yazarı Ahmet Kutsi Tecer ve Türk müziği tarihçisi Prof. Cevad Memduh Altar'ın da aralarında olduğu şahsiyetler, bu eve gelir giderdi. Bazen de Necatibey Caddesi'nin girişinde soldaki Kutlu Pastanesi'nde toplanırlardı. Buraya Cahit Sıtkı ve Ahmet Muhip Dırnas da gelirdi ve şiir dinletileri olurdu. Fahriye

ile anılan Sümer Apartmanı vardı. Doktor olan Cazip Sümer en büyük kardeşleriydi. En küçükleri Güner Sümer, Ankara Sanat Tiyatrosu'nu kuran, Mavi Dergisi'ni çıkaran, 1977'de genç yaşta (41) kaybettikleri kardeşleriydi. "Hüzzam" diye bir piyesi Devlet Tiyatroları'nda halen oynar. "Yarın Cumartesi", "Bozuk Düzen" gibi oyunların yazarıdır. Orhan Kemal'in eserlerini sahneye uyarlamıştır. Kardeşlerin ikincisi Adalet Ağaoğlu'dur. Ticaret hayatını babasından devralan Ayhan Sümer ise, eskiden Ulus'ta, şimdi Kızılay'da olan "Ayhan" mağazasının sahibidir. Yine bu apartmanda oturan bestekâr Rifat Ayaydın aynı zamanda albaydır. Behiye Aksoy sıklıkla ona gelirdi ve icra yaparlardı.

Sümer Apartmanı'na bitişik, hemen aşağısındaki Şenyuva Apartmanı'nda fotoğraf sanatçısı Şakir Okur otururdu. Yine bu apartmanda oturan Orgeneral Kemalettin Gökakın o zamanlar binbaşısıdır ve oğullarının adları Altay ve Oktay'dır. Fatma Arif Apartmanı da yine bu sokaktadır. Daha sonra Müşfik Kenter ile evlenecek olan piyanist Sabiha Oya ve ailesi Doğançay Apartmanı'nın en üst katında otururdu.

Doğançay Apartmanı'nın sahibi, kendisi de ressam ve fotoğraf sanatçısı olan Harita Albay Adil Doğançay, ünlü ressam Burhan Doğançay'ın babasıydı. Burhan Doğançay, aynı zamanda hukuk fakültesi mezunuydu ve Gençlerbirliği'nde futbol oynardı.

Burada bir parantez açalım. Hatay Sokağı'nın pek çok genci, o zamanlar bir yandan üniversite okur, bir yandan sanatın değişik alanlarıyla ilgilenir, bir yandan da Gençlerbirliği'nde futbol oynarlardı.

Fusun Demirel ile Söyleşi:

"Umudumuzu koruyup insanlık onurunu kurtaracağız, başka yol yok"

Söyleşi: Orhun Bora Çetin

Solfasol: İnsanlık bir yanıyla bilimde, teknolojiye, üretimde büyük aşamalar kaydediyorken; bir yanıyla da savaşları, yıkımları görüyor ne yazık ki. Bu yıkıma daha fazla güç, daha fazla büyüme amacıyla ortak olanlar olduğu gibi; bunun karşısında direnç gösteren bir de azınlık var. Sizce nereye gidiyoruz ve bu düzenin yıkıcı etkisini nasıl dönüştürebiliriz?

Fusun Demirel: İnsanlık için iyi ve doğru bir yere gitmediğimiz kesin. Tarih boyu kapital (sermaye) her zaman dünyanın gidişatını belirleyen güç oldu. Ezilenler belirli dönemlerde başkaldırdı, iç savaşlar oldu, sınıf savaşları oldu. Dünya geneline bakılacak olursa, tarih bize şunu gösterdi. Paranın gücü karşısında insanlık onuru yenik düştü. Umudu koruyup insanlık onurunu kurtarmaya devam edilecek, başka yol yok.

Solfasol: Birbirini anlama, birbirini dinleme, bir diğerinin var olma hakkına saygı duyma gibi kavramlar; insanın vicdanından ve bilincinden geçiyor. Ancak örnekleriyle de görüyoruz ki; çok sevdiği için karısını öldüren erkekler, vatanını koruduğunu düşündüğü için insanlığı yerlerde sürükleyenler de doğru bildiği şeyleri yapıyor. Acaba bir şeyleri temelde mi yanlış yapıyoruz, yanlış nereden kimden öğreniyoruz, sizce 'Sevgi Neydi'?

Fusun Demirel: Sevgi nerede doğru ve üretken bir soru. Evet, biz toplum olarak vicdanımızı, onurumuzu, sevmeyi ve koruma biçimimizi nerede ve ne zaman kaybettik de insanlık bir vahşete dönüştü? Farkına bile varamadık galiba. Nereye sürüklendiğimizin farkına bile varamadık. Ahlaki değerleri kaybediyoruz diye toplumu sansürleyen zihniyetlerin en büyük ahlaksızlıkları yaptığını tanıklık ettik. İçimiz boşaldı. Yüreğlerimiz dağıldı acı ile. Birbirini anlama, dokunma, birbirini farketme, saygı gösterme, empati kurma yerine mahşer yaratıldı güzelim memleketimizde. Buna karşı bir tek cümle kuranlar ise vatan haini ilan edildi. Bilinci de vicdanı da düzenleyen sistemin ta kendisi. O nedenle sistem varolduğu müddetçe bu vahşet çoğalarak devam edecek.

Ne olmuştu?

Fusun Demirel Cumhuriyet Gazetesine verdiği röportajda sorulan "Henüz oynamadığınız ve oynamayı istediğiniz bir rol var mı" sorusuna "Çok var. Mesela o dağlardaki gerilla kızları oynamayı çok istedim. Belki bir gerilla annesi olurum artık ya da anneannesi." yanıtını vermişti. Bu yanıt yüzünden sosyal medya üzerinden hedef gösterilen ve oynadığı dizinin kadrosundan çıkarılan Demirel için, meslektaşları ve meslek kuruluşları destek açıklaması yaptı.

Solfasol: "Dünya aydınlık olsaydı; sanat olmazdı." demiş Albert Camus. Sanatın dönüştürücü gücü var ise; baskılarla susturulan, sansürlenmiş bir toplumda bu dönüştürücü gücü nasıl etkin kılarız?

Fusun Demirel: Sanat gerici politikaların düşmanıdır. Çünkü bilimsel olandır. Gücünü bilimden alır. Hayalgücü ve öngörüsü ile toplumları daha aydınlığa, daha ileriye, daha yukarıya taşıma gayretindedir sanat. Dünya tarihinde çok defa yasaklar, baskı ve sansüre uğramıştır. Heykeller yıkılmış, resimler, kitaplar yakılmıştır. Fimler, tiyatro eserleri hep engellenmiştir tarihte. Sanatçılar cezaevlerinde kalmış, çeşitli kirli oyunlarla itibarsızlaştırıp toplumun gözünden düşürme oyunları oynamıştır. Tarih bunları bilir. Hepsinin kaydı vardır. Ancak sanat tüm bu engellere rağmen üretmeyi sürdürür. Susmaz. Yeni yollar dener. İnsanlığı karanlıktan aydınlığa taşımak için türlü yollar dener. Sanat bir ülkeyi geliştiren en doğru yollardan biridir. Sanatın muhalif gücü olmasa siyasiler çok yalnız kalırlardı.

Solfasol: Kadınlar sinemanın yaratıcı ve dönüştürücü gücünü kullanarak eril sisteme meydan okuyor. Sinemada, edebiyatta, tiyatrodaki ve sanatın diğer dallarında kadınlar üretmekle özgürleşiyor ama bu üretim de hep 'rağmen' gerçekleşiyor. Sizce kadınlar, örneğin sinemada, 'kurtuldu' mu? Sanat ve anafikir üretme araçlarına sahip olmayan kadınlar, hikayelerini nasıl anlatacak da kurtulacak?

Fusun Demirel: Sanat ve anafikir üretme araçlarına sahip olmayan kadınlar derken? Kadınlık zor evet. Gerçekten erk'in kuralları koyduğu bir dünyada kadın olarak var olmak, üretmek, yaratmak zor. Ama imkansız değil. Kadının tamamen özgürleşmesi, kadının kurtuluşu tek başına olamaz. Bu mümkün mü? Buna inanılmaz değil mi? Kadınların koşullarının daha eşit olabilmesi, kadınların daha özgür kendini ifade edebilmesi gibi meseleler ancak yine hem kadının hem de erkeğin eğitilmesi ile gerçekleşecektir. Sorun kültürel çözümde... Kültürel.

O yüzden üniversite takımı derlerdi Gençlerbirliği'ne. Entelektüel seviyesi oldukça yüksekti futbolun o vakitler. Futbolcular okumuş, aydın insanlardı.

Boğaziçi Pasta Salonu şimdiki yerinin karşısında, Ayma Otelinin olduğu yerde, Hatay Sokağı'nın Meşrutiyet'e bakan tarafındaydı. Gençler sabahtan orada toplanıp maça gider, akşamları orada buluşur, sohbet ederlerdi.

Devam edelim. Hatay Sokağı'nda akşam olunca tangolar, opera aryalari, hicaz ve hüzzam fasillere pencerelerden sokağa akardı. (Şimdi de öğleden sonraları gitar ve keman sesleri yükselir müzik merkezlerinden ve çalgı evlerinden sokağa. Mayasında olsa gerek...) Birbirine benzer, teraslı, iki sıra apartmanlar birbirine çok yakın olduğundan herkes birbirini görürdü. Herkes birbirini sever, sayardı. Bir kültür merkeziydi Hatay Sokağı.

Meşrutiyet Caddesi'nin yukarısı, henüz iskân edilmemişti. Şimdiki Hatay 2 Sokak'ta henüz boş arsalar vardı. Tek katlı bir villada Avukat Nejat Sav otururdu. Ve karısı ve oğulları. Atilla Sav, Ergun Sav... Sav'ların evinden sonraki boş arsa, voleybol sahası idi. Sokağın üst ucunda ise ünlü ressam İhsan Cemal Karaburçak otururdu, şimdiki Hatay 2 Sokağı'nın, yine şimdiki Kızılırmak Sokak'la birleştiği yerde. Ve oğlu Avukat Yüksel Karaburçak...

Belediye otobüsleri, şimdiki Meşrutiyet Caddesi ile Mithatpaşa Caddesi'nin kesiştiği yerde son durak yaparlardı. Ötesi yoktu. Şehir orada biterdi. Kocatepe Camisi'nin olduğu yerde su deposu vardı ve şimdiki Kuğulu, Cinnah tarafları boş araziydi.

Sıhhiye'den Ulus'a doğru eski Ankara'ydı. Kızılay'a doğru ise yeni şehirdi (Yenişehir) ve evler bahçe içinde, bir iki katlı, hadi bilemedin caddelerde üç katlıydı ve ıhlamur, gül kokusuyla esirdi. Caddeler, iki sıra akasya ağaçlarıyla bezenmişti. Ulus'ta Yahudi Mahallesi, Sıhhiye ile Kızılay'da da Yahudi esnafı vardı ve kentin muhtelif semtlerinde Ermeni, Rum vatandaşlar ve evleri ve iş yerleri ve zanaatları, çoluk çocukları ve kendi geçmişleri, kültürleri, semtle komşulukları, kentle hemşerilikleri... İnsanlar birbiriyle selamlaşırdı. Dostlukların olduğu, zarif yıllardı.

İnsanın bir sevdiği öldüğünde, içinde kırk mum yanarmış. Sonra, zamanla tek tek sönermiş. Sonra bir tanesi kalır, hep yanar, hiç sönmemiş. Ve sonra o da sönmüş bir gün, tüm sevenleri dünyayı terk ettiğinde... Ama şairlerin ve âşıkların kalbinde kırk mum da hiçbiri sönmeyen, hiç sönmeyen yanarmış...

Şimdilerde, L'nin uzun kolunun Meşrutiyet Caddesi'nin ötesine geçtiği parçasında, örneğin Büyülü Fener Sineması vardır. Ne güzel bir ismi

var değil mi? Dilerim "vardı" diye bitirmek zorunda kalmayız cümleyi. Nerde o eski sinemalar... 1979'da Ankara'da 25 civarında sinema olduğu tahmin ediliyor. Büyülü Fener Kültür Sanat Derneği'nin karşısında ise, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Genel Merkezi'ni görürsünüz. Onun birkaç bina yukarısında TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Genel Merkezi'ni... Mahalli İdarelere Hizmet Derneği (MİHDER), PTT Meşrutiyet, Optikçi, Kargo... Dershaneler, oteller, restoranlar, barlar, eğlence-haneler, sanat-haneler.

Bu yazı burada noktalandı. Dil alışkanlığıyla "noktalandı" dedim. Aslında yazı virgül ile bitmeli. Bu demektir ki, aslında bitmemeli. Açık uçlu bir sonu olmalı. Tıpkı sokağın cismi ve ruhu gibi. Sokakların öyküsü bitmez. Bitmemeli. Bitmesin. Geçmişten günümüze sokak kültürü, samimiyeti, dostluğu, yoldaşlığı, emek dayanışması hiç bitmesin, hep sürsün. Dilerim...

"ya sokağın rüzgârıyla yol alır yelkenli ya tayfalar asılır küreklere"

Dipnot:

Bu yazı yazıldığı sırada, 1940'lı yıllara dair çocukluk anılarını bizimle paylaşan Ayhan Sümer ağabeye teşekkürler. Sözüme söz kattı, çoğalttı...

Sivil Mimari Bellek Yazıları - IV

Bilinen Bir Mimarın Bilinmeyen Yapısı: Nizamettin Doğu ve Demirtaş Apartmanı¹

Umut Şumnu²

Cumhuriyetin yetiştirdiği ilk kuşak modern mimarlardan olan Nizamettin Doğu, 1931 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'nin Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu (Görsel 1). Nizamettin Doğu öğrencilik hayatında 1928 yılında gerçekleşen Akademi Reformuna tanıklık etti ve Sanayi Nefise Mektebi'nin Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüşme sürecini deneyimledi.

öğrenci olarak başladı. Behçet Ünsal'ın Arkitekt dergisinde 1968 yılında yayınlanan yazısında belirttiği gibi, Nizamettin Doğu bu atölyenin önemli simalarındandı ve Edip Onat ve Recai Akçay'la beraber atölye içinde "3 As" olarak anılıyordu³. Nizamettin Doğu Mongeri atölyesinde neoklasik anlayışta tasarımlar yaptı. Nizamettin Doğu daha sonra Ankara Ticaret Lisesi

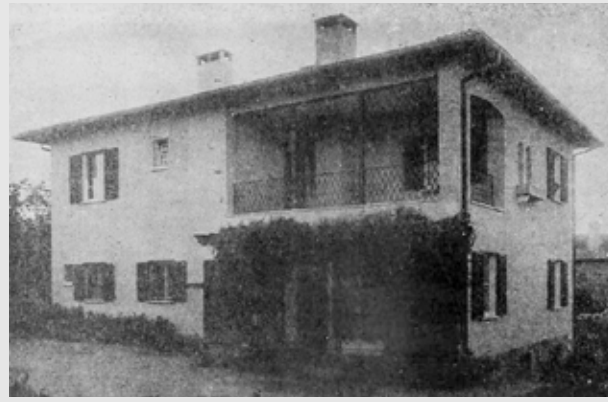
NİZAMETTİN DOĞU

Mezun olduğu yıl: 1931
Dipl. No. 410
(G. S. A.)

Görsel 1

Saha ve Tesisler Müdürlüğü'nde mütehassis mimar olarak görev aldı. Bu kurumdaki "büro mimarlığı" sırasında Nizamettin Doğu yurda birçok spor tesisi kazandırdı. Doğu tarafından gerçekleştirilen bu spor yapılarından ikisi- Fatih'te Çukurbostan'da inşa edilmiş olan Kapalı Jimnastik Salonu projesi ve Afyonkarahisar Spor Meydanı Projesi- dönemin mimarlık alanında en yetkili

Görsel 2: Nizamettin Doğu tarafından Ankara'da tasarlanan evlerden örnekler

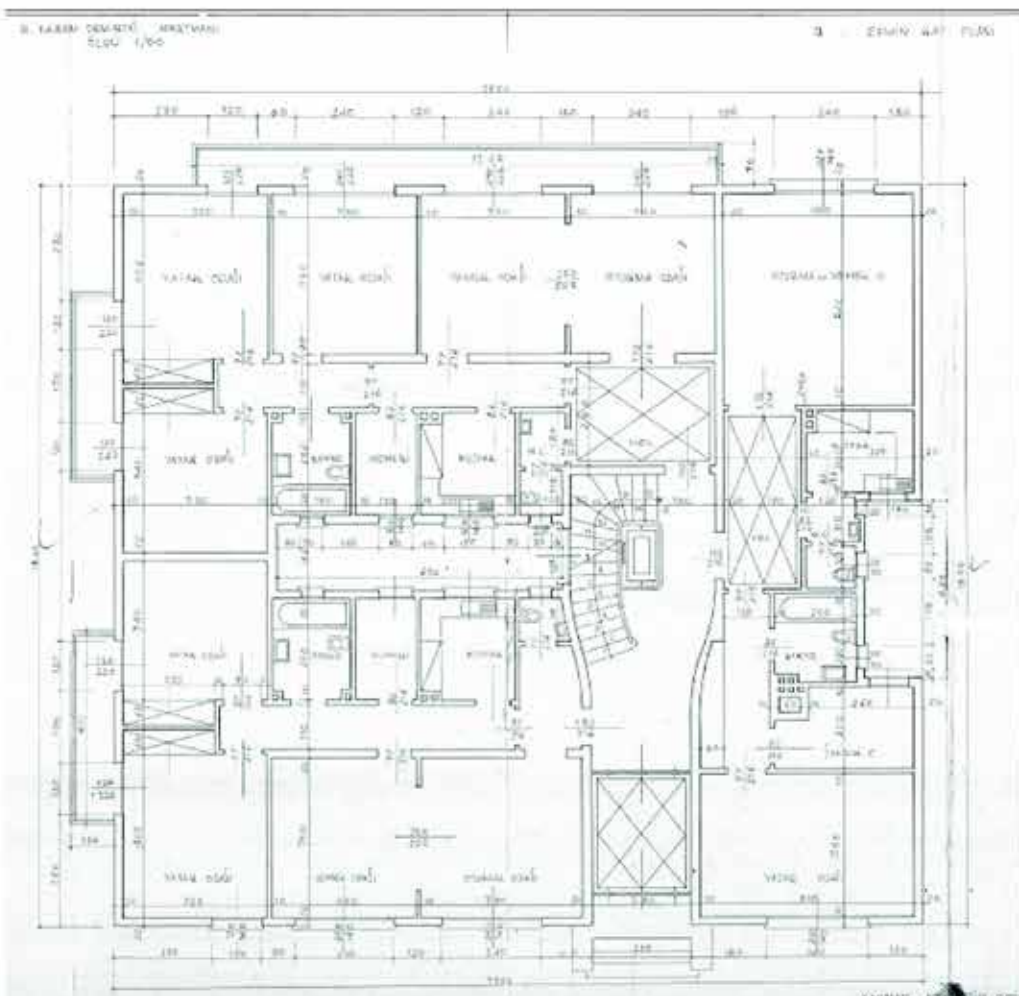
Mimarlık eğitimi ve meslek pratiği anlamında önemli bir kırılma olan bu değişim neoklasik üsluptaki I. Ulusal Mimarlık Döneminin modernist üsluptaki Kübik Mimarlık Dönemine evrildiği bir geçiş dönemi olarak özetlenebilir. Bu kapsamda, Nizamettin Doğu Akademi'deki eğitimine Ankara'daki Osmanlı Bankası (1926), İnhisarlar (Tekel) Başmüdürlüğü (1928), Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü (1926-29), Türkiye İş Bankası (1929) gibi önemli yapıların tasarımcısı olan İtalyan mimar Gulio Monaceri'nin atölyesinde

(1930), Eski Sayıştay Binası (1930), İsmet Paşa Kız Lisesi (1930-1934), Ankara Kız Lisesi (1931), Ziraat Fakültesi (1933), Mülkiye Mektebi (1935), Atatürk Orman Çiftliği Kompleksi ve Bira Fabrikası (1937) gibi önemli yapıların tasarımcısı olan Ernst Egli atölyesinden eğitim aldı ve bu atölyenin ilk mezun ettiği öğrencilerden biri olarak modern (kübik) mimarlık denemelerine girişti.

Mezun olduktan sonra bir süre serbest mimar olarak çalışan Doğu, daha sonra Beden Terbiyesi

yayın organı olan Arkitekt dergisinde yayımlandı.⁴ Nizamettin Doğu pratik anlamda tasarladığı bu yapılara ek olarak 1946 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Yayınları'ndan çıkan ve çeşitli sporlara ait tesislerin mimari yapı ve teşkillerini, normlarını bir araya topladığı Spor El Kitabı adıyla bir kitap yayınladı.

Mimarlar Birliği Yönetim Kurulu'nda çalışan ve Mimarlık dergisinin yayınlanmasında büyük emeği olan Nizamettin Doğu, tasarladığı spor

Görsel 3: Demirtaş Apartmanı plan çizimi ve iç mekan fotoğrafları

Görsel 4: Demirtaş Apartmanı cephe fotoğrafları

yapılarının yanında Ankara'da önemli sivil mimarlık yapıları da olan bir mimardır. Talat Özişik 1968 yılında Mimarlık dergisinde yayınlanan "Nizamettin Doğu'nun ardından" adlı makalesinde Doğu'nun Ankara'da yirmiden fazla apartman projesi olduğundan söz eder⁵. Özişik'in bahsettiği bu apartman projelerinden bir kısmı, örneğin 1952 yılında tasarlanan ve Güvenevler Mahallesi yakınında yer alan Tuncay Evi, 1952 yılında tasarlanan ve Güvenevler Mahallesinde yer alan Pertev Rizan evi, 1953 yılında tasarlanan ve Küçükcesat yolu üzerinde yer alan Ulusan Apartmanı, yapıldıkları yıl Arkitekt dergisinde yayınlanır. Listelenen bu yapıların tamamı yıkılmıştır ve Arkitekt'te yayınlanan proje ve fotoğrafları dışında elimizde bu yapılarla ilgili hiçbir belge yoktur (Görsel 2).

Bu kapsamda, Nizamettin Doğu tarafından 1955 yılında tasarlanan Demirtaş Apartmanı, hala ayakta durması ve belgelenebilir nitelikte olması bakımından, daha da büyük bir önem kazanmaktadır.

Demirtaş Apartmanı, Akay Caddesi ile Kızılırmak Sokağın köşesi sayılabilecek bir konumda, Kızılırmak Sokak 5 numarada yer alır. Betonarme iskelet ve tuğla yığma sistemiyle inşa edilen Demirtaş Apartmanı (1 Bodrum +1 Zemin + 3 kat + 1 çatı katı olmak üzere) toplam 6 katlıdır. Yapının kotun altında kalan bodrum katının ışık alması için zemin katının önündeki döşeme boşaltılmış ve yapının girişi bu boşluğun üstünden uzanan bir köprü-merdiven aracılığıyla yapılmıştır. Yapının giriş-ön cephesinde ilk dikkat çeken mimari unsur balkonlardır. Yapının ön cepheye bakan her katından biri uzun diğeri kısa toplam iki balkon çıkma yapar. Birbirine çok yakın olan fakat farklı dairelere ait olan bu balkonların ilişkisi düşey bir beton eleman içerisine yerleştirilen demir-kafes parmaklıkla kesilmeye çalışılmıştır. Bu demir-kafes parmaklığa ek olarak, yapının balkonlarının ön cepheye bakan yüzeyleri bir dönem temsili sayılabilecek ondüle-demir korkuluklarla dekore edilmiştir. Yapının balkon demirlerinde karşımıza çıkan bu estetik anlayış giriş kapısının üstündeki beton çıkmada da devam eder. Giriş kapısının üstünde yer alan ve yapının dışından içerisine doğru saplanan Ondüle-Dalgalı beton eleman yapının en karakteristik mimari elemanıdır. Balkon demirleri, giriş kapısı saçağında uygulanan eğrisel dil

giriş kapısının üstünde de devam ettirilir. Apartmanın şeffaf-cam giriş kapısı yatayda dalgalı metal bir kapı kolu ile bölünür. Balkon demirleri, giriş saçağı ve kapı kolunda uygulanan yaklaşım Demirtaş Apartmanı'nın özgün mimari dilini oluştururlar. Bu mimari yaklaşımda 1952'de inşa edilen ve döneminde çok büyük bir etki yaratan Hilton Otelinin izlerini görmek mümkündür. Tıpkı Hilton otelinde olduğu gibi, sivil mimarlık ölçeğinde, Demirtaş apartmanı da uluslararası üslupla yerel mimarlığın, prizmatik kütle anlayışıyla yöresel öğelerin bulunduğu bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Demirtaş apartmanı 18 metreye 19 metrelik yaklaşık kare bir plan sahiptir. Her katta üç daire vardır;

Bu dairelerden iki tanesi diğere göre daha büyüktür. Büyük dairelerde 3 yatak odası, 1 yemek odası, 1 oturma odası ve servis mekanları bulunurken; katta yer alan küçük dairede 2 yatak odası ve 1 salon vardır. Ek olarak, bu küçük dairede yemek odası oturma odasından ayrı bir şekilde tasarlanmamış ve iç içe (salon salomanje şeklinde) çözülmüştür. Katlarda yer alan büyük dairelerden birinin neredeyse tamamı ön cephe ile ilişki kurarken, diğere tamamı arka cephe ile ilişki kurar.

Bu ilişkiler yukarıda bahsedildiği şekliyle uzun balkonlarla da desteklenir. Dairelerin cephe ile ilişki kuran tüm mekanları (yatak odası, yemek odası, oturma odası, vb.) yarı-açık balkon mekanına geçiş verir. Katlarda yer alan son dairenin, diğere dairelere kıyasla cephe ile ilişkisi daha zayıftır. Fakat bu daire her iki cephe ile de ilişki kurar. Bu küçük dairenin salonu ön cepheyle ilişkilendirirken, yatak odası arka, Kızılay manzaralı batı cephesiyle ilişkilendirilir. Yapının oturduğu kare planın ortasında genişçe bir aydınlık yer alır. Ve ön cephe ve arka cephe ile ilişki kuran büyük dairelerin misafir tuvaleti, mutfak, hizmetli odası, banyo gibi mekânları bu ışıklıkla ilişkilendirilir. Yapının ışıklığıyla ilişkilenen diğere bir mekan da apartmanın eğrisel merdiveninin ve bu eğrisel merdivenin sardığı etrafı kafesli asansörün bulunduğu kat holleridir. Dış cephede balkon demirleri, giriş saçağı ve giriş kapısında gördüğümüz eğrisel biçim kararları merdivende de devam eder. Merdiven ve asansörün bulunduğu kat hollerinde apartmana karakteristiğini

veren diğere önemli elemanlar özgün malzeme kullanımına ilişkilidir.

Apartmanın kat hollerinin yer döşemesi açılı bir şekilde ve bir siyah bir beyaz mermer bant şeklinde döşenmiştir. Bu siyah-beyaz yüzeyle zıtlık oluştururcasına kat hollerinde yer alan daire giriş kapıları son derece renklidir. Her bir dairenin kapısının farklı renkte olduğu ve siyah beyaz yer döşemesi düşünüldüğünde, apartman kat hollerinin duvarlarının ham-çıplak beton şeklinde olması şaşırtıcı değildir. Üzerinde sadece taraklı bir doku olan bu beton yüzeyler yerde ve kapılardaki müdahalelerin daha iyi okunmasını sağlar.

Sözü geçen mimari özellikleriyle Nizamettin Doğu tarafından tasarlanan Demirtaş Apartmanı, sahip çıkılması, belgelenmesi ve korunması gereken önemli bir mimarlık mirasıdır.

¹ Bu yazı Doç. Dr. Nuray Bayraktar'ın yürütücü, Doç. Dr. Bülent Batuman, Yrd. Doç. Dr. Umut Şumnu ve Tezcan Karakuş Candan'ın araştırmacı, Ece Akay, Elif Selena Ayhan, Yeşim Uysal ve Didem Bahar'ın bursiyer olarak görev aldığı "Ankara'da 1930-1980 Yılları Arasında Sivil Mimari Kültür Mirası: Araştırma Belgeleme, ve Koruma Ölçütleri Geliştirme" adlı TÜBİTAK projesi kapsamında yapılan araştırmalar ve elde edilen veriler sonucunda yazılmıştır.

² Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Öğretim Üyesi.

³ Ünsal, Behçet. "İsmet Barutçu ve Nizamettin Doğu'dan Anılar". Arkitekt, 1968-02(330): 92-93.

⁴ Bu yapılarla ilgili daha detaylı bilgi için: Doğu, Nizamettin. "Kapalı Jimnastik Salonu". Arkitekt, 1941-11,12(131): 248 ve Doğu, Nizamettin. "Afyonkarahisar Spor Meydanı Projesi". Arkitekt, 1938-08(92): 221-232.

⁵ Özişik, Talat. "Nizamettin Doğu'nun Ardından". Mimarlık, S.54, s.2, İstanbul, 1968.

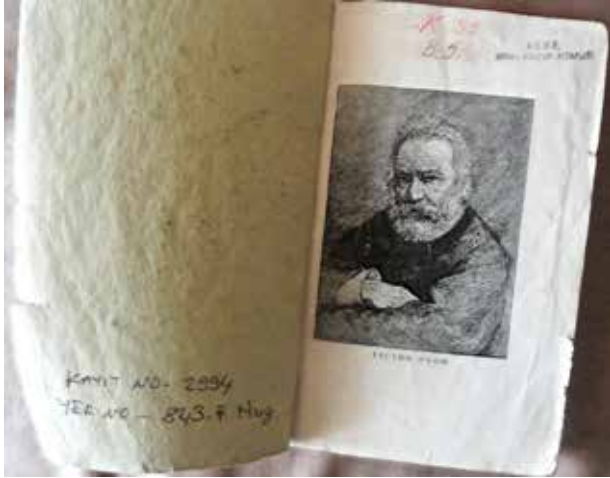
"Sefiller" Sefil..

Yazı ve Fotoğraflar: M. Mahzun Doğan

Elimde bir kitap. Okuna okuna yıpranmış iyice... Kolay mı, 1930 baskısı. 85 yıllık bir kitaptan söz ediyorum.

Şu anda, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi'ne kayıtlı. Oraya ne zaman girmiş? Ne çok göz dolaşmış üzerinde bilmiyorum. Ancak, kütüphaneden okumak için alanların listesine baktığımda, ilk alan kişinin kütüphaneye iade tarihi 15.5.1970. Kütüphanenin bu 41 nolu üyesinin (Listede sonradan okumak için alanlarda üye numarası yok) adı, Bektaş Sabahattin. (Sanırım adı Sabahattin diyeceğim ama, listede önce ön ad mı, soyad mı yazıldığı belirsiz. Listenin bütününe incelediğimde, ön ad, soy ad kaygısı olmadığını gördüm çünkü.)

Elimdeki kitabın kapağı alelade bir kartondan oluşturulmuş. "Oluşturulmuş" diyorum, çünkü bu bir kitap kapağı değil... Sırtta bordo renkli bir cilt beziyle sonradan yapıştırılmış bir kapak. Orijinal kapağın nasıl olduğunu bilmiyoruz bu nedenle... Belki de,

Alelade bir kartondan oluşmuş kapağı çevirince, kuşe kâğıttan bir sayfa çıkıyor karşımıza. Kitabın kuşe kâğıtlı tek sayfası bu... Orada, Victor Hugo'yla gözgöze geliyoruz...

okuyanın listesi bile, kitabın bu ikinci kapağıyla başlayan serüveninden sonraya ait olabilir. Çünkü arka kapağın içine sarı kartondan bir cep yapıştırılmış. O cebin içinde duruyor okuyanın tarihlerini içeren kütüphane kartı. O kart dolunca ise, boş olan son sayfaya bir kâğıt yapıştırılmış ve onun üzerine devam etmiş liste.

Orijinal kapak değiştirildiğine göre, bu cepte, ikinci cep olabilir... Ön kapağı çevirdiğimizde, Victor Hugo'nun ellerini göğsünde kenetlemiş halde bir fotoğrafı çıkıyor karşımıza. Daha doğrusu, bir çizim bu. Çizeni bilmiyoruz. Kuşe kâğıttan oluşuyor sayfa. Ancak, pembe bir kâğıda yapıştırılarak güçlendirilmiş. İşte o sayfayı da çevirdiğimizde, kitabın basım tarihi ve çevireni vb. bilgilerle karşılaşıyoruz...

"Gençlik Kütüphanesi: 6" yazıyor en üstte.

Bu bir kısaltılmış roman. 445 sayfa olmasından da anlaşılıyor zaten... Amerikan Dickinson Koleji Romen Lisanları Profesörü O. B. SUPER kısaltmış. Türkçeye çevirense, CAMİ. Evet evet, CAMİ. Böyle bir çevirmen tanıyor musunuz?

Kitaptaki desenlerden... Altında şöyle yazıyor: "Kozet yandaki oyuncakçının camekânına konulmuş büyük bebeğe göz atmadan nefisini menedemedi."

Soruyor ve devam ediyorum, kitabı anlatmaya... Salâmet Matbaası'nda basılmış. 1930'da, İstanbul'da. Önce, Ahmet Cevat imzalı, "Müellif ve Eser hakkında Birkaç söz" karşılıyor okuru. Sunuş niteliğinde. Sonra da, O.B.SUPER'in "Kısaltılmış Metnin Mukaddimesinden"i... Bir sayfada da, Hugo'nun tümcelerine yer verilmiş. Parantez içinde "Hugo'dan" denilerek. Künye bilgilerinin ve bu yazıların olduğu sayfalar Romen rakamlarıyla ayrıca numaralandırılmış. Toplam, VIII sayfa. Sonra romanın "Fantin" adlı "Birinci Kısım"ı başlıyor.

Yalnızca giriş kısmını yazacağım buraya... Onu da, 1920'lerdeki (Evet, 1920'lerdeki, çünkü kitap 1930'da basıldığına göre, çevirisi 1920'lerin sonlarında yapılmış demektir...) Türkçe'ye ilişkin anımsatma olsun diye:

"1815 senesi Teşrinî Evel ayının ilk günlerinde, güneş batmadan hemen bir saat evel yürüyerek seyahat eden bir adam Dinyi ismindeki küçük bir şehre giriyordu."

Kitabın dili bütünüyle bu girişteki kadar anlaşılır değil. Özellikle, bugün yirmili yaşlarındaki gençler için bu kitabı okumak, yeni öğrenilmekte olan bir yabancı

Kitapta yer alan desenlerden birisi... Altında şöyle yazıyor: "Javer usturupayı dişlerinin arasına sıkıştırdı, dizlerini büktü, iki kuvvetli ellerini Jan Valjannın omuzlarına dayadı, onu süzdü ve tanıdı."

SOLFASOL'un ARDINDAKİ EMEK!

Solfasol'un üretimi emek yoğun bir süreç. Solfasol abonelerinin desteği ve gönüllü emekçilerinin çabasıyla 5 yıldır Ankara'nın sokaklarında... Ama bu cümlelerin eksik kalan bir tarafı var! Solfasol'u var eden emeğin gönüllü tarafında olanlar ağırlıkta. Her ne kadar yazıların üretiminden, editörlüğüne, tasarımından, paketlemesine kadar onlarca kişinin gönüllü emekle elde ediliyorsa da bu gönüllü emeğin kağıda, görünüme kavuşmasını sağlayan görünmez matbaa emekçileri var bir de.. Solfasol onların elinden geçiyor ve değer kazanıyor! Nisan sayımızın basımı sırasında ziyaret ettiğimiz matbaa emekçileri başta tüm emekçilerin 1 Mayıs'ını kutlarız!

Ellerinize sağlık!

Solfasol'un Ardındaki Emek videosuna buradan ulaşabilirsiniz:

dilde roman okumak kadar zor olacaktır. Bu kesin.

En basit örnek, daha ilk tümcedeki "Teşrinî Evel ayı"... Bugünün gençlerinin hangisi bunu bilir? "Teşrinî Evel"... Böyle bir ay var mı? Hangi ay bu?

Türkiye'de, Miladi takvime geçildikten sonra, 1945 yılında, 4696 sayılı yasayla, ay adları değiştirilmiştir. Böylece, "Teşrinievvel" yerine "Ekim", "Teşrinisani" yerine "Kasım", "Kanunnevel" yerine "Aralık", "Kanunusani" yerine "Ocak" denmeye başlandı.

Bu kitap, daha önce Türkçeye çevrilip basıldığı için, ay adları eski şekliyle geçiyor romanda. Günümüzün genç okuyucusu elbette şaşırarak o ay adlarıyla karşılaşınca... Şaşırarak ve sözlüklere başvurarak ya da Google Amca'ya... (Burada hemen belirtmeli, sözlüklere bakma alışkanlığı bizim ihtiyar kuşağa ait bir alışkanlık, günümüz gençleri sözlük kullanmıyor. Google Amca'ya başvuruyor...)

Kitapta, değişik sayfalara dağılmış olarak 16 tane de

desen var. Orijinal kitaptan mı? Türkçeye çevrildikten sonra bir ressamı mı çizdirilmiş? Bu bilgi yok künyede.

Adlar, Türkçe'de okunduğu gibi yazılmış. Örneğin, hancının adı Jakan Laber. Kitapta geçen diğer adlardan bazıları da şöyle: Madam Magilvar, Matmazel Batistin, Mösyö Madlen, Jan Valjan.

Daha kitabı karıştırmaya başlar başlamaz bunu anlıyorsunuz ama, en sonda sizi sürpriz olmayan bir not bekliyor:

"Bu kitaptaki bütün isimler, okuyanlara kolaylık olsun diye, telâffuz olundukları şekilde Türkçe olarak yazılmıştır." Bir de özel adlar yazılırken, kesme kullanılmaması ilgimi çekti. Kitabın tamamında böyle. "Mösyö Madlenden reyini sorarlardı" tümcesindeki gibi. "O zamanlarda, özel adlar, kesmeyle ayrılmıyormuş demek ki..." dedim.

Kitabın bitiminde, tıpkı filmlerdeki gibi "SON" yazıyor Kitabın bitimine niçin "SON" yazılır? Hiç anlamadım...

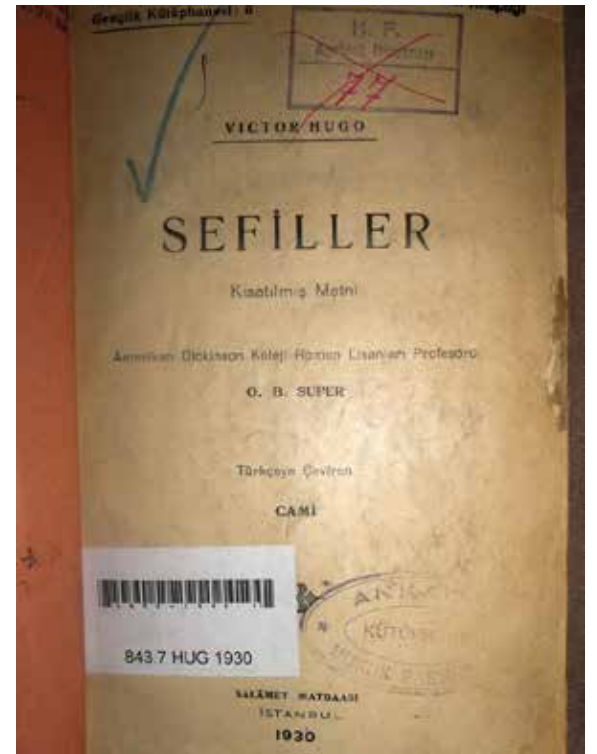
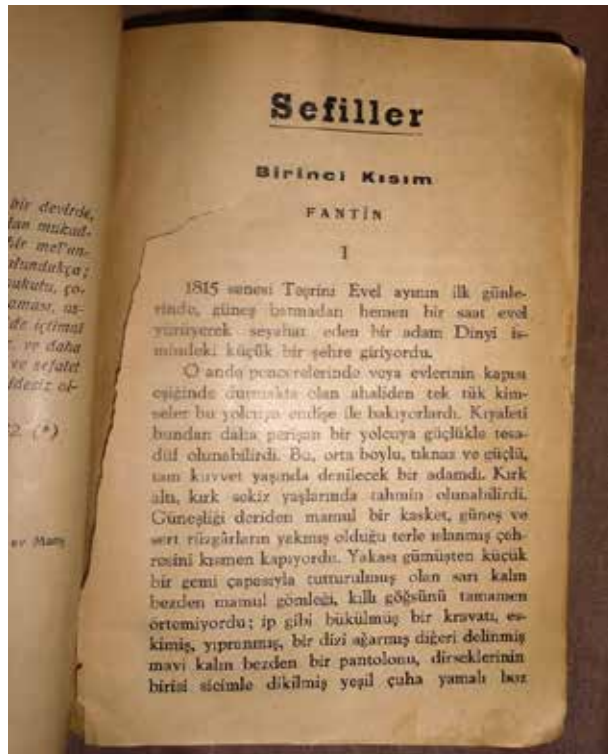
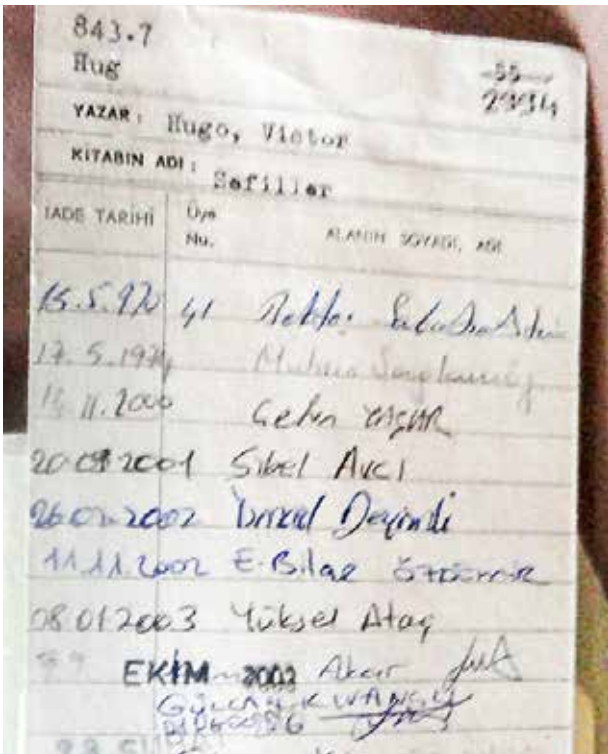
Filmlerin sonuna yazılanı da anlamamışım zaten...

Bu kitapla benim karşılaşma serüvenim mi?

Ankara Üniversitesi Yaratıcı Yazma Kursu'ndan öğrencim Selçuk Kurt, bir gün evine çaya çağırdı. Gittim. Hem de bir başka öğrencimle birlikte... En devamlı öğrencilerimden, artık arkadaş dediğim birisiydi Hukuk Fakültesi'nde okuyan Selçuk. Birlikte gittiğim, diğer öğrencim de öyleydi... Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden Merve Tuğçe Özcan... Selçuk, gösterdi kitabı. Merakla inceledim. Fotoğraflar çektim.

Selçuk, Fakülte Kütüphanesinden "Sefiller"i istediğinde verilmiş ona bu kitap. Benim bu yazıyı yazmama neden oldu ama, doğrusu şöyle düşündüm:

Kütüphanelerin, bazı kitapları okurlara vermekten çekip, korumaya alması gerekir. Yalnızca, araştırmacılara verilmeli o kitaplar. Andığım kitap da onlardan olmalı. "Sefiller", sefil olmaktan kurtarılmalı...

Kitabın arka iç kapağına yapıştırılmış cep. Okumak için alanların listesi var içinde.

Romanın giriş sayfası, yırtılmış, koptu kopacak bir sayfa halinde...

Kitabın künye sayfası

DÜNYA KİTLE İLETİŞİMİ
ARAŞTIRMA VAKFI

filmfestankara.org.tr

Ana Sponsor

27. ANKARA ULUSLARARASI FİLM FESTİVALI

27th ANKARA INTERNATIONAL FILM FESTIVAL
28 NİSAN-8 MAYIS / 28 APRIL-8 MAY 2016

Kitapları ve Oyuncakları Paylaşmak:

Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi ve Oyuncak Kütüphanesi

Alanur Çavlin

Çocuk kitapları ve oyuncaklar dediğimizde akla neler gelir? Öncelikle çocuk gülüşü, oyun, merak, keşfetme... Biraz daha eşeleyip sağına soluna baktığımızda ise, göz ardı edilemeyecek şekilde, bir yanda yoksunluk öte yanda sınır tanımaz bir tüketim.

İçinde satılık ürünlerin olmadığı bir kamusal mekân bulmak ne zor... Hele de çocuklarla birlikte olunacak bir mekâna bahsettüğümüz. Çocuklar

kütüphanesi olmak üzere bağışlanmış. Kütüphane 2009-2010 yıllarında Kültür Bakanlığı tarafından düzenlenmiş ve Aralık 2010'da kullanıma açılmış. Giriş katı okul öncesi çocuklar düşünülerek yerleştirilmiş ve bu yaşlara uygun kitapların yanı sıra oyuncaklar, Orff çalgıları ve küçük bir kukla tiyatrosu var. Üst katta ise okul çağından başlayarak farklı yaşlardaki çocuklara yönelik kitaplar dizili. Bu katta ayrıca satranç oynamak üzere bir alan ve araştırma amaçlı kullanılan

arasında ana-babasının cebinde sadece otobüs bileti olanlar olduğu gibi evi pahalı oyuncaklara dolu olup kütüphanede geçirdiği sürede hiç sıkılmadan küçük bir ördekle oynayanlar da olduğunu anlattı Anıl sohbetimizde. Ancak bu güzel mekân, masraflarını karşılamak üzere işletilen kafe başta kira olmak üzere giderleri karşılayamaz hale gelince 2015 yazında oyuncakların çoğunu ödünç almış çocuklara bırakarak kapılarını kapatmak zorunda kalmış. Bu hayalin

sınıfsal konumlarına göre farklı mallar için tüketimin odağında yer alıyorlar. Öyle ki çocuklarla şehrin farklı mekânlarında yaptığımız pek çok gezi, çeşitli ürünler alma (ya da almama için mücadele etme) arasına sıkıştırılmış kısa molalar gibi. Bırakın alışveriş merkezlerini filan, çocuk bahçelerinin kum havuzlarının yanında bile kova-kürek satılıyor nicedir.

Orta üst sınıf ailelerin çocuklarının kitap satış piyasasında önemli aktörler oldukları, çocuklara yönelik kitapların kırtasiye raflarından büyük kitabevlerinin özel bölümlerine hatta katlarına taşınmaları ile tescil oldu. Bu bölümlerin çocuklara yönelik hobi malzemelerinden eğitici oyuncaklara ve ağırlıklı olarak film endüstrisinin temalarını işleyen lisanslı oyuncaklara kadar her gün sayıları fiyatları artan ürünler ile çeşitlendiği aşikâr. Çoğunlukla alışveriş merkezlerindeki geniş alanları işgal eden oyuncak mağazaları ise süper market görünümünde. Oyuncak dünyasının diğer yüzünde ise ucuz oyuncaklar var. Markalı benzerleri ile karşılaştırılmayacak kadar ucuz bu ürünlerin büyük kısmını bir kaç oynamada bozulan ya da çocuk sağlığı açısından zararlı malzeme ve boya ile üretilmiş olduğu şüphesi taşıyanlar oluşturuyor. Oyuncak ve kitap piyasasının hızla çeşitlen ve yayılan haline inat Ankara'da çocukların kitaplarını ödünç alabildiği bir kütüphane ve oyuncaklarını takas etmesi fikrini dönem dönem hayata geçirebilen bir oyuncak kütüphanesi girişimi var.

Önce Ali Dayı Çocuk Kütüphanesinden başlayalım. Kütüphanenin Nenehatun Caddesi'nde bahçe içerisindeki iki katlı sevimli binası 1985 yılında Hamdullah Şükrü Kenanoğlu tarafından çocuk

bilgisayarlar var. Ali Dayı'nın asıl ziyaretçileri okul gezisi olarak kütüphaneye topluca gelen öğrenciler. Ne yazık ki kütüphaneyi bireysel olarak kullanan çocuk sayısı oldukça sınırlı. Oysa çocuk kütüphanesi denince akla ilk olarak kitabı satın almak yerine ödünç almayı tercih edecek çocuklar geliyor. Okulların kütüphaneyi ziyaret etmesi çok manidar; ancak bu toplu ziyaretler çocukların bireysel ziyaretlerine ve kütüphaneyi kullanma alışkanlıklarına evrilmeyip çoğunlukla okulla yapılan bir defalık gezi ile sınırlı kalıyor. Kütüphanenin 743'ü çocuk olmak üzere toplam 869 üyesi var. Son 15 aylık dönem içerisinde 1712 adet kitap ödünç verilmiş. Bir yılı aşkın sürede, üye başına yaklaşık iki kitaba karşılık bu sayılar da aktif kullanıcı sayısının oldukça sınırlı olduğunu gösteriyor.

Oyuncak Kütüphanesi'nin öyküsü ve dertleri ise bambaşka... Bu yazı için sohbet ettiğim Anıl Erkar, tıpkı kitaplarla dolu bir kütüphane gibi çalışacak, raflarında kitaplar yerine oyuncaklar olup üyeleri olan çocuklara oyuncak ödünç verecek bir kütüphane fikrinin peşine Avrupa ülkelerindeki örneklerden esinlenerek düşmüş. Oyuncak Kütüphanesi, 2012 yılında Avrupa Birliği hibesi ile kurulmuş ve 2015 yazına kadar 700 aileye ulaşan üye sayısı ile hem çocukların oyun oynadıkları bir mekân hem de oyuncak ödünç aldıkları bir kütüphane olarak çalışmış. Ödünç vermenin yanı sıra oyuncak ihtiyacı olan çocuklar ile oyuncak bağışlamak isteyenler arasında çoğunlukla okulları eşleştirerek çok sayıda oyuncakın oynanmaya devam edilmesini sağlamış. Oyuncakların tamiri, temizliği, raflara dizimi ve ödünç sisteminin takibi gibi işler gönüllüler ve stajyerler tarafından yürütülmüş. Oyuncak ödünç alan çocuklar

peşinden gitmeye devam eden küçük ekip bugünlerde iki ana faaliyet ile Oyuncak Kütüphanesi'ni ayakta tutuyor. İlki okullarda gerçekleştirdikleri ahşap oyuncak atölyesi, diğeri ise oyuncak bağışı yapmak isteyen ve oyuncak bağışı kabul eden okulları eşleştirmek ve bu yolla oyuncak paylaşımını sürdürmek. Tabii ki ekibin yeniden gerçek oyuncak raflarına kavuşmak üzere çocuklara uygun ve sürdürülebilir bir mekân arayışı devam ediyor.

Bu adaletsiz paylaşım ve sınır tanımaz tüketim dünyası ile derdimiz yüzünden Ankara'da birbirine benzer olanakları barındıran, kitabı ve oyuncakı para ile alınır satılır olmayabilecek hale getiren iki aykırı örnek olan Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi ve Oyuncak Kütüphanesi heyecan verici ve dikkat çekici geliyor bana. Yolları açık, rafları oyuncak ve kitap, odaları ve bahçeleri çocuklarla dolu olsun...

Yazmadan geçemeyeceğim; Ali Dayı Çocuk Kütüphanesine son ziyaretlerimden birinde, bu yazıyı yazmak gözüyle kütüphanenin rafları incelerken elime Şehmuz Diken'in "Amida Ana" isimli masal kitabı geçti. Bir kenara oturup bir solukta okuduğum Sur'un farklı mekânlarını bir gezgine anlatılan masallarla tanıtan bu kitap boğazıma düğüm gibi oturdu kaldı. Bu masallar öfkeli ejderhanın ettiklerini anlatmış bize; peki biz Sur'a olanları, Sur'daki çocukların ölümünü kalan çocuklara anlatacak yolu nasıl bulacağız?

Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi: Nenehatun Cad., No:57
GOP, Ankara / Tel: 0 312 436 52 94
Oyuncak Kütüphanesi: Kavaklıdere Mah. Bestekar Sokak
12/7 Çankaya, Ankara / Tel: 0 312 432 53 07

Arkadaş Kitabevi'nin One Tower AVM'de binyüz metrekairelik kitap mağazası açıldı...

Söyleşi: Aydın Bodur, Can Mengilibörü, Elif Koca

Arkadaş Kitabevi'nin One Tower AVM'deki yerini gördünüz mü? AVM'lerdeki kitapçılar, büyük eczaneler gibidir. Hani bilirsiniz: ilaçtan başka, güneş kremi, deniz yatağı, şnorkel, bot, mayo, artık allah ne verdiyse... AVM kitapçılarında da oyuncak, elektronik eşya, tencereden tavaya her şeyi bulmak mümkün artık. Ama Arkadaş Kitabevi, pek öyle değil. Gerçekten çok geniş bir kitap arşivi var, belki de yüzbin kitap ve süreli yayın sergileniyor, hangar gibi bir mağazada! Bir de Köpük Kafe'leri var. Hani bir kitapçının içindeki oturma köşesinden haylice büyük, büyücek bir restoran kıvamında...

Onur Özdemir'le görüşmemizi, ArtAnkara'nın ATO sergi salonlarındaki resim standında yapıyoruz. Onur Bey, ABD'de görsel iletişim tasarımı okumuş, üzerine işletme masteri

OneTower AVM'de açılan Arkadaş Kitabevi (Fotoğraf: Aydın Bodur)

yapmış. 2013 yılından beri yağlıboya resimler yapıyor. Büyük ekran bir TV var, duvarda, resimlerin ortasında. Yaptığı tabloların hangi aşamalardan geçtiğini anlattığı videolar dönüyor, ekranda. Onur Bey, ziyaretçileri ilgileniyor, stantta. Fırsat bilip, önce resimleri inceliyoruz. Etkileyici. Ziyaretçilerini yolculadıktan sonra, ortadaki masaya karşılıklı oturuyoruz.

Hemen sohbete şaka ile karışık bir serzenişle başlıyoruz. "Hocam, bizim gazeteleri mağaza raflarınızda sergilemiyorsunuz artık?" Aslında bir soru bu. Onur Bey şaşırıyor, "konuyu bilmiyorum, nedir mesele" diyor. Solfasol'un amatörce çıkarılan aylık bir gazete olduğunu, kolektif bir çabayla çıktığını, satış mecralarına ihtiyaç duyduğunu, AVM'lerde Arkadaş Kitabevi kanalıyla da satıldığını ama bir süredir, kitabevi alım yetkililerinin gazete gönderilerimizi hemen iade ettiklerini anlatıyoruz.

Onur Bey, yüzbinlerce kitabın çevrildiği dev bir mağazanın yönetimini 3 kişi ile yapmanın ne demek olduğunu anlatıyor. Bizlere anlattığı: geleneksel kitapçılığın dışında yeni bir kitapçılık modeli aslında. Yapmaya çalıştıkları, çok çeşit sunmak. Ama onbinlerce çeşit!? Adına "arşiv kitapçılığı" diyor, anlatırken Onur Bey. "Burada" diyor "yemek kitapları arasında sadece çikolata yapma teknikleri üzerine en az 10 tane kitap bulabilirsiniz"... "Bu kadar çok çeşidin olduğu bir mağaza, ancak bilgisayar destekli ERP (kaynak planlama) programları ile yönetilebilir", diyor. Yeni mağazacılık yönelimi açısından sonuna kadar haklı, aslında! 2-3 insanla, sayısı yüzbinin üzerine çıkan çeşidin takibini yapmak, başka türlü mümkün değil. Hangi kitap/dergi ne kadar satmış, rafları ne kadar işgal etmiş?

Yenilerinden sipariş etmek lazım mı, lazımsa, kaç tane sipariş etmek lazım? Sonuçlar, ERP'nin istatistiki raporlaması ile değerlendiriliyor. Eğer raftaki malzeme satıldıysa yenilerinin ne kadar sipariş edileceği de, satmıyorsa gereğinin ne olacağı da ERP ile karar altına alınıyor.

"Yani bizim Solfasol'ları, raflardan kaldıran da ERP" diye kahkaha atıp takılıyoruz. Arada tüm yayınların eşit tanıtılmadığı bazı yayınların belki de biraz daha tanıtıma ihtiyaç duyduğuna ilişkin itirazlarımız oluyor, yine de. Ama Onur Bey de haklı: "evet" diyor, "bazı yayınları destekleyerek, arkasından iterek biraz daha sattırabilmek mümkün, ama zaman içinde artan bu satış eğilimi, bir süre sonra kendiliğinden düşüyor", diyerek deneyimlerini paylaşıyor.

(Fotoğraf: Elif Koca)

Arkadaş Kitabevi'nin ikinci kuşak yönetici-sahiplerinden Onur Can Özdemir'le görüşüyoruz. Onur Bey, 1985 doğumlu. Babası, Arkadaş Kitabevi'nin kurucusu ve ilk sahibi, ODTÜ-Fizik mezunu Cumhur Özdemir. Kitapçılık ve yayıncılık, anne-baba ve iki oğul Özdemir ailesinin tüm bireylerinin ilgilendiği bir iş kolu. Birkaç kez Ankara dışında maceralar aramalarına karşın, Arkadaş Kitabevi, tümünden Ankaralı kalan üç-beş kitapçıdan biri Ankara'da. ODTÜ'lü gençlerin 1980'lerin başında kurdukları bir kitap dağıtım firması diye başladığı söylenir, maceraları; aslında öncesinde de başka kitapçılık maceraları da varmış, ODTÜ'lü Cumhur Özdemir'in. Sonra Mithatpaşa'da Evrensel Kitabevinin yerine geçilir. 1990'lar Arkadaş Kitabevinin büyüme yıllarıdır, ODTÜ'deki mağaza, o sıralar açılır. Yayıncılığın yanı sıra yurtdışından yabancı dillerde kitap getirme yarışına girerler. Microsoft Press'in tek yetkili temsilcisi olurlar. Microsoft'la birlikte büyüme daha da hızlanır. 2010'lara doğru artık oyunun kuralı değişmiştir. Arkadaş Kitabevi, şehir içindeki satış noktalarını kapatır ve AVM'lerde büyük metrekaireli mağazalarda kitapçılığa girer. Ailece aldıkları kararla, kitapçılık yapılacaksa, tıpkı Barnes&Noble gibi hemen her çeşit kitabın sergilendiği büyük metrekairelere taşınacaklar ve arşiv kitapları sunacaklardır. Önce Kentpark AVM, ardından NATA-VEGA ve son olarak One Tower AVM'de yüzbine varan kitabı sergileyebilecekleri dev kitap mağazaları açarlar.

Elbirliği ile amatör duygular içinde çıkarılan bir gazete olarak, tıpkı bizim gibi daha minimalist yaklaşımlarla kitapçılık yaptıkları şehir içindeki eski "Arkadaş"ımızı özlediğimizi söylüyor. Şehir içindeki satış noktalarını bırakmalarından duyduğumuz üzüntümüzü dile getiriyoruz. "Haklısınız geleneksel yöntemler de şüphesiz devam etmeli, desteklenmeli. Ama biz başka bir yola girdik" diyor ve AVM'lerin hayatımıza girdiğini, kitap dostlarının daha çok AVM'leri de tercih ettiğini ekliyor konuşmasında. Şehir içinde şu anda yaptıkları ölçekte büyük metrekaireleri uygun koşullarda bulduklarında kitap mağazası açabileceklerini ilave ediyor. Nitekim yeni noktalarla, şehre yayılacaklarının müjdelelerini de veriyor.

Biraz Arkadaş-Adaş'ın eski günlerini yad

Söyleşi bitiminde, Onur Bey'den yaptığı resimler hakkında da bilgi aldık.. (Fotoğraf: Can Mengilibörü)

ediyoruz. Konu Ankara Arkadaş Kültür Sanat Bülteninden açılıyor. Hepimizin yüzü aydınlanıyor. Ankaralı kültür sanat müdavimlerinin Ankara'daki kültür/sanat etkinliklerini 23 yıldır takip ettikleri bir bülten bu. Tam da Ankara'nın logosu Hitit Güneş'ine başlatılan saldırı zamanlarında, o güzelim amblemi kapağına taşımıştı, bu bülten. Ve hala Hitit Güneş'ini kapaklarından ayırmadılar... Her ay binlerce bülten, ücretsiz olarak dağıtılıyor. Ankaralılar için önemli bir hizmet bu, altından nasıl kalktıklarını soruyoruz: "Başlangıçta tüm maliyet Arkadaş'ın sırtındayken, şimdi aldıkları ilanlarla bülteni döndürebildiklerini" anlatıyor, Onur Bey. Bültenlerinden duyduğu memnuniyet, yüzüne yayılıyor.

Bir de resim/reproduksiyon baskı işleri var, Arkadaş Yayınlarının. Uzunca bir süredir, ünlü ressamın tablolarının tıpkı basımalarını yapıyorlar, bu sektörde rastlanmayan bir biçimde, teliflerini ödeyerek üstelik. Konu tekrar resim mevzusuna dönüyor. Onur Bey, duvarlardaki resimlerini anlatıyor, teker teker bilgi veriyor. Hangi ruh hali içinde, nasıl ürettiğini anlatıyor resimlerini... Resimler, bizleri de etkiliyor, türlü türlü duygulara sürüklüyor.

Teşekkür ediyor ve ayrılıyor, ArtAnkara'daki diğer standları da dolaşıyoruz. Yurtdışından Özbek, Kazak, Türkmen, Japon, Çin ve Almanya'dan gelen sanat evleri, sanatçılar var. İstanbul, İzmir ve diğer Anadolu kentlerinden de katılanları görüyoruz. Salon basık, oksijensiz kalıyoruz, adı ile müsemma ARTAN KARA'dan, en az onun kadar gri Ankara'ya çıkıyoruz...

Deli Dolu Bir Kitap "Ankara'nın Delileri" ve Devrimci Yaşar Abi

Derleyen: Aydın Bodur

Fotoğraf: İnadına Haber

Eren, 1972 doğumlu. Ankara'da yaşıyor. "1994'de İzlek Dergisi ile tanıştığım beri yazıyorum", diyor. Halen Ankara'da yazıyor, daha çok şiirle haşır neşir: Yağmura İçerden Bakmak, Turayazı, Peçeli Şiir, yayınlanmış şiir kitapları... Şimdilerde ise, komüncü bir sistemi düşleyerek kurdukları Medakitap'tan Ankara'nın Delileri adlı kitabı yayımlandı... Ali Hikmet'le, Murat'ın yerinde, Hazar Şiir Evi'nde tanıştım. Murat (Koçak), Hatay Sokak'taki evini, şairlere, şairlerin şiirlerine, muhabbetlerine açmış tuhaf bir şair. Ankara'nın delilerinden o da. Aslında, türlü türlü tuhafıklarımızla, hangimiz 'deli' değil ki? Kitapta, tanıdık bir sürü dostumu, hemşerimi buldum; Sakarya Caddesi'nin meşhur Şarapçı Haşmet'ini, İzmir Caddesi'nin küfürcü delisi Kirli Tahir'i, Yenimahalle'nin asker delisi Albay'ı... Arayıp bulamadıklarım da var elbette: Yoldaki taşlardan korkan Deli Bilal, sonra bir rakı parasına yaptığı, pastel boyalı, boynu bükük kadın ve kedi resimlerinin ressamı Tuncay (Betil) Abla...

Ankara'nın Delileri için, 'Sokağın Delileri' diyor Ali Hikmet; sokakla bütünleşmiş, sokakların bir parçası olmuş deliler. 'Delileri sevin, çünkü onlar sokakta şarkı söyleyebiliyor!' diyor kitabın önsözünde. Elbette, sokaklardan bir sokak mesela Konur Sokak anlatılacaksa, içinde mutlaka Yaşar Öztemel de olmalıydı. İşte Ali Hikmet Eren'in kaleminden Konur Sokağı'nı Yaşar Abi'si:

konur sokağın siyasi delisi o, yaşar abi'si sokağın.

on iki eylül darbesinin ardından devrimci yol davasından tutuklanarak işkenceler görmüş, yitirmiş akıl sağlığını bu işkenceler ve devam eden tutuklamalar sonunda; deli olmuş. deliliği, su yüzüne çıkan şizofren kişiliği, doktor raporuyla da tescillendikten sonra, salıvermişler yaşar abi'yi; yaşar öztemel'i.

cuntanın, yaşar abi'ye mirası olan bu delilik, onun normal hayatına dönmesine, avukatlık mesleğini yapmasına da engel olmuş haliyle. üstelik, çocuğunu, oğlunu da almışlar ondan; bu ruh haliyle baba olamayacağına karar vermiş birileri.

kızılay'da, konur sokağı'nda, sokağın yüksel caddesi ile birleştiği noktada bulunan insan hakları anıtı civarlarında, 2015 yılı içinde gördüm onu birkaç kere; başını yukarı doğru kaldırmış, işaret parmağını sallayarak küfürler ediyordu yukarıdaki birilerine. sonradan anladım, sürekli onu izleyen mobese kameraları ve gereğinden fazla parlak olan sokak lambalarıyla bir derdi vardı yaşar abi'nin.

cunta döneminde, muhtemelen tepesinde yanan lambalarla, parlak ışıklarla çok da iyi anıları olmamıştı yaşar abi'nin; öfkesini hala kusuyordu aradan geçen onca yıla rağmen. hele bu her şeyi bilen, gözleyen kameralar yok mu? ayrı bir dert de onlardı; asıl onlar hak ediyordu küfürlerin en okkalisını, yaşar abi'ye göre.

derdi günü küfür etmekte onlara. bu nasıl bir öfkeydi ki, yıllardır küfrediyor, yıllardır kinini kusuyor ama yine de bitmiyordu içindeki öfke.

elli beş yaşında yaşar abi. zayıf, ince bir vücudu, uzun saçları var. insan hakları anıtının önünde basın açıklaması olmadığı zamanlarda da direngen ama sakin, sessiz bir yapısı. muhalif kişiliği, anıtın yanında yapılan basın açıklamalarına katılmasını gerekli kıyor

hep. ne var ki polis görünce dayanamıyor, küfrediyor onlara yaşar abi. geçmişini, geleceğini, aklını, 'çocuklarını' çalan, onu bu sokakta bile takip eden, bir türlü rahat bırakmayan polislere.

Desen: Mehmet Kaya

'polisler de bize biber gazı ve copla saldırdı. biz de saldırıya karşı durduk. polislerin saldırısına karşı direnme hakkımı kullandım. taş attığım doğrudur. biz ezilenler, yetimler, direnenler, elbette katillere taş atacağız.'

konur sokağı'nın olduğu kadar, çocukların, özellikle sokak çocuklarının yaşar abisi o. çocuklarını göremeyen, baba olma hakkı hukuk yoluyla elinden alınmış bir adamla, belki babasını hiç göremeyen, baba sözcüğünü hiç kullanmamış sokak çocuklarının mütevazı buluşması, konuşması onlarınki; çok fazla sözcük kullanmadan.

umudu hiç tükenmemiş yaşar abi'nin; birileri, tıbben, aklını yitirdiğini söylese de, bildiği yolda, herhangi bir akla ihtiyaç duymadan yürümeye devam ediyor o. belki

de ne çok deli, ne çok akıl yoksunu insan olduğunu düşünüyor ankarada. yine de, bu düşüncelerini bile erteliyor; insana olan inancıyla; yılmıyor yaşar abi.

konur sokağı'nda, yine bir eylem sırasında, 27 temmuz 2015'te, yaka paça, saçları yolunarak, dövülerek, baygın bir şekilde gözaltına alındı yaşar abi. meğer bilmem kaç no'lu kanundan dolayı, gösteri ve yürüyüş yaptığı için, hakkında tam onbir tane yakalama kararı varmış yaşar abi'nin. ayrıca, akli melekelerinin onu terk etmesinden dolayı da, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınma kararı.

kendisinden haber alınmadı bir zaman. yaşar abi'sine sahip çıktı konur sokak; işin peşini bırakmadı. haber geldi sonradan, cezai ehliyeti olmadığı için, yaşar abi, bakırköy ruh ve sinir hastalıkları hastanesine sevk edilmiş mahkeme tarafından. yaşar abi taş atmakla suçlanmış mahkemede. yaşar abi ise;

'polisler de bize biber gazı ve copla saldırdı. biz de saldırıya karşı durduk. polislerin saldırısına karşı direnme hakkımı kullandım. taş attığım doğrudur. biz ezilenler, yetimler, direnenler, elbette katillere taş atacağız.' demiş.

mahkeme son kararını vermeden, yaşar abi'nin bir zirdeli olduğuna hükmetmeden önce ayrıca, 'benim aklım yerindedir. akli melekelerimin yerinde olmadığı yönündeki iddia devlet ile mahkeme arasındaki bir sorundur; beni ilgilendirmez. ben dava konusu olaylarda direnme hakkımı kullandım. bu ülkede hapisaneler akıl hastanelerinden daha iyidir.' demiş.

...

Ankara'nın Delileri,
Yazan: Ali Hikmet Eren,
Yayınevi: Medakitap Yayınları
1. Baskı: Şubat 2016

1970'li Yıllarda Konur Sokak

Neşet Kocabıyıkoglu

1970'lerin TÜTED'li, TÖB-DER'li, Tüm-Der'li, TMMOB'lu Tandoğan Mitinglerinden birine ev sahibi Su Periler...

Kolaj: Neşet Kocabıyıkoglu

Konur Sokağın eskilerini bilenler, Sokağı hala terketmeyen Mülkiyeliler Birliği, Mimarlar Odasıyla birlikte Hasan Cemal'li Cumhuriyet ve Varlık Özmanekli Vatan Gazetesi ve Can Dünder'li Yankı Dergisi'nin Ankara Büroları, Yürüyüş Dergisi, Kimya Mühendisleri Odası, TÜTED nam-ı diğer Tüm Teknik Elemanlar Derneği, şu anda köhnemiş olan Megapol Sineması ile DOST, İlhan İlhan, Bilim ve Sanat Kitabevi'ni de bilir...

Orhan Gencebay'ın 'Bir Teselli Ver' adlı şarkısı, 1971 askeri darbesinin Türkiye'nin üzerine kabus gibi çöktüğü günlerde piyasaya çıkmıştı.

Ancak sol düşünceli insanların o dönem herhangi bir teselliden medet umdukları yoktu: Onlar öfkeliydiler, diriydiler, umutluydular. O karanlık günlerde de umutlarını korudular, mücadeleyi sürdürdüler.

1973'lere gelindiğinde Konur Sokak'ta ve Yüksel Caddesi'nde tek tük rastlanan afişler baharın ilk çiçekleri gibiydiler. Ülkenin üzerindeki karanlığın kalkacağına habercileriydiler.

14 Ekim 1973 seçimleri ve ardından 1974 affı bu süreci hızlandıracaktı.

Okullarından mezun olan gençler meslek örgütlerinde bir araya geliyor, sendikalar toparlanıyor, kadın örgütlerinin kuruluş çalışmaları yapılıyor, gençlik eylemleri artıyordu.

Mühendis ve Mimar Odaları'nda siyasetten öcü gibi korkan 'meslekçi'lerin yerini siyasette de aktif olmayı savunan genç ve diri sol kadrolar alıyordu.

Bu canlanma egemen blok için bir karabasan gibiydi.

Konur Sokak da bu sürecin en yoğun yaşandığı yerlerden birisiydi.

O zaman Konur Sokağın binaları şimdiki gibi değildi. İki ya da üç katlı villa tipi eski yapılarla yeniler içiçeydi. **Mimarlar Odası** 1970 yılının başlarında kendi mülkü olan şimdiki binasına taşınmıştı. **Mülkiyeliler Birliği** ile **Mimarlar Odası**'nın karşılıklı konumlanmış binaları Konur Sokağa girenlere özgür ruhlu bir sokak vaat ediyor gibiydi.

Mülkiyeliler Birliği bugün olduğu gibi sol düşünceli insanları kucaklayan bir buluşma mekanıydı.

O günden bu güne toplumun en duyarlı sinir uçlarından birisi olan **Mimarlar Odası** ise yeni binasında diğer örgütlere de kucak açmıştı. **Kimya Mühendisleri Odası** ile **Metalurji Mühendisleri Odası** bu binanın konuklarıydı. Mimarlar Odası ayrıca hem o zamanlar yeni yeni güçlenen mühendis ve mimar odaları birliği **TMMOB**'ye hem de 1972 yılında kurulmuş olan **TÜTED**'e de (Tüm Teknik Elemanlar Derneği) bir süre için ev sahipliği yapıyordu.

Bu iki örgüt hızla güç kazandı. Yöneticileri, aralarında

sol içi siyasi görüş farklılığı ve rekabet olmasına karşın dayanışmayı ve güçbirliğini de geliştirmenin bir yolunu buldular. 1976 yılında **TMMOB** ve **TÜTED**'in öncülüğünde yapılan **3. Teknik Eleman Kurultayı** yüzeli bin teknik elemanı temsil edecekti. **TMMOB** ile **TÜTED**, bazı başka demokratik kitle örgütleriyle birlikte ülke çapında önemli güç ve eylem birliklerine de imza atacaktı.

O dönem Konur Sokak çeşitli basın kuruluşlarına da ev sahipliği yaptı. Bu kuruluşlardan birisi de bir dönem yazı işleri müdürlüğünü yaptığım **YÜRÜYÜŞ** Dergisi'ydı. **YÜRÜYÜŞ Türkiye İşçi Partisi**'nin (TİP) dolaylı yayın organıydı. Derginin genel yayın yönetmenleri, sırayla TİP Ankara İl Başkanlığı yapmış olan **Osman Sakalsız** ve **Zeki Kılıç**'ti. Derginin başyazarlığını bir dönem **Yalçın Küçük** yaptı. Aslında derginin yaşamını da Yalçın Küçük öncesi ve sonrası diye ikiye ayırmak doğru olur. Yazı işleri müdürlüklerini ilk dönem **Taner Tuncel** ve **Metin Çulhaoglu** yaparken, ikinci dönem bu görevi ben ve **İlhan Nevşehirli** yürüttük.

Derginin mutfağında öncelikle **Mehmet Aközer** ve **Metin Çulhaoglu**'nun yoğun emekleri vardır. Mutfakta ayrıca, gazeteci **Varlık Özmenek**, bir dönem derginin Avrupa Temsilcisi de olan **Raşit Kaya**, **Umur Coşkun**, **Mesut Odman**, **Ercan Eyüboğlu**, **Erhan Tezgör**, **Candan Baysan**, **Orhan Kurmuş**, **Ömür Sezgin**, **Bülent Artamlı** ve **Uğur Okman** görev yaptılar.

YÜRÜYÜŞ Dergisi 1980 yılında sıkıyönetim tarafından kapatılıncaya kadar yaşamını sürdürdü (bu isimler 80 darbesi sonrası, 12 Eylül faşizmine ilk karşı çıkan Bilim ve Sanat Dergisinde de buluşacaklardır).

Dergi hemen karşısındaki iki katlı bir binada bulunan Daily News matbaasında basılıyordu. Matbaanın sahibi gazeteci-yazar **İlnur Çevik**'in babası **İlhan Çevik**'ti. İlhan Bey sol düşünceye karşıydı, ticari ilişkilerini ön planda tutardı. Bir keresinde, TİP Genel Başkanı **Behice Boran**'a düzensiz bir laf ettiği için matbaayla ilişkileri kesme noktasına gelmiştik. İlhan Bey içtenlikle özürler dileyerek durumu düzeltti. **YÜRÜYÜŞ** Dergisi'nin yanısıra, **DEVİRİMCİ YOL**, **HALKIN KURTULUŞU**, **HALKIN YOLU** gibi o dönemin oldukça yüksek tirajlı bazı sol dergilerinin basımı da bu matbaada yapılıyordu.

O zamanlar en büyük sorunumuz kağıt bulmaktı. Kağıt tahsisle satıldığı için bizler ancak karaborsadan

kağıt bulabiliyorduk; bu da bazen imkansız denecek kadar zor, aynı zamanda da oldukça masraflıydı. Kağıt bulamadığımız için **YÜRÜYÜŞ**'ün sayfa sayısını azalttığımız zamanlar oldu.

Bu sokaktaki diğer iki önemli basın kuruluşunu **Can Dünder** 'Benim Gençliğim' adlı kitabında şöyle anlatıyor:

'O günlerin Konur'unda karşı karşıya iki bina var. Biri 27 numara, diğeri 24... İki binada iki büro: 27/7, Yankı Dergisi, 24/4, Cumhuriyet gazetesi...'

Can Dünder'in kitabının yardımıyla, **Yankı Dergisi**'nin yayın kadrosundaki bazı yazarları yerimizin izin verdiği anımsayalım: Derginin Genel Yayın Yönetmeni ve kurucusu **Mehmet Ali Kışlalı**. Yazı işleri müdürü, bugün Hürriyet Gazetesi'nin köşe yazarı olan **Mehmet Yılmaz**. Yazarları arasında **Hıncal Uluç**, **Ahmet Taner Kışlalı**, **Ertuğrul Özkök**, **Yalçın Küçük**, **Emre Kongar**, **Kurthan Fişek**, **Şefik Kahramankaptan** gibi isimler vardı.

Cumhuriyet Gazetesi 12 Mart döneminde önemli bir rol oynamış, bazı yazarları da ciddi sıkıntılar çekmişti. **Uğur Mumcu** bir süre Mamak Cezaevi'ne konulmuştu. Gazetenin Ankara temsilcisi **Hasan Cemal**'di. Ankara'daki yazarlar arasında yer alan rahmetli **Mustafa Ekmekçi** bugün de özlem duyduğumuz isimlerden birisidir. Ayrıca **Yalçın Doğan**, **Erbil Tuşalp**, **Faruk Bildirici**, **Yılmaz Gümüşbaş** ve **Fusun Özbilgen**'in adları sayılabilir.

Bugün **Turhan Kitabevi**'nin olduğu binada ise başka bir sol bir yayın, **Vatan Gazetesi**'nin Ankara Bürosu vardı. Gazetenin Ankara Temsilcisi **İlhami Soysal**, Ankara Büro Şefi **Varlık Özmenek**'ti. Varlık Özmenek, ayrıca bir dönem gene Konur Sokak'ta bulunan **İsta Ajansı**'nda da Ankara temsilcisi olarak görev yapmıştı.

12 Eylül 1980 askeri darbesi, bu sokağa da tankıyla, tüfeğiyle, süngüsüyle daldı. Sözü ettiğim binalarda yaşayanlar arasından da pek çok kişi yargılandı, Mamak Cezaevi'nde çile çekti.

Ama yaşam ve direniş her zaman bir yol bulur. Konur Sokağın nasıl bir yol bulduğunu anlamak için, bugün bile bu sokağa şöyle bir göz gezdirin.

Nice Konur Sokaklara!

Diyarbakır'ın Devrimci Kadın Vekili Nursel Aydoğan

Söyleşi ve Fotoğraf: Gülistan Aydoğdu

Nursel Aydoğan, Bursa Yenişehir doğumlu, Türk asıllı bir aileden. Aydoğan, iki dönemdir Diyarbakır'da HDP milletvekili olarak görev yapıyor. Bir HDP vekili olarak Bursa'lı Aydoğan'ın bir günü nasıl geçiyor? Diyarbakır, nam-ı diğer Amed: Türkiye'deki Kürt illerinin en büyüğü, en fazla göç alanı, uzun yıllardır bölgenin siyasi merkezi, adeta bir metropol, bir başkent.

- Nursel vekil'e "HDP'den Amed milletvekili olmak nasıl bir şeydir" diye sorarak başlıyorum.

Gülümseyor "Valla HDP milletvekili olmak zor, ama Amed vekili olmak iki kat zor" diyor. "Çünkü ideolojik ve politik olarak yanlış bir laf, affedilmez buralarda. Eleştirisi, çok sert gelir. Amed halkı politiktir, bilinçlidir. Dolayısıyla her söz ve davranışına dikkat etmen gerekir. Ama elbette HDP'li olmak onurdur benim için."

- Nursel Aydoğan, iki gündür Ankara'dan Diyarbakır'a muhabirlik etmek için gelen beni, evinde misafir ediyor. Başka misafirleri de var evde. Sabah saat 8.00 de mütevazı bir kahvaltı ile güne başlıyor. Her gün gece yarısına kadar telefon görüşmeleriyle, ertesi günün programı da aşağı yukarı belli oluyor. Bütün HDP vekilleri gibi, gece-gündüz, 24 saat telefonu herkese açık. Kahvaltıdan sonra sabahları, genellikle duruşmalara gidiliyor. O kadar çok insan, yargılanıyor, haksız yere cezalandırılıyor ki; bunların takibi başlı başına bir iş. Resmi kurum, yani "devlet" in merkezi kurumlarından Valilik, Savcılık, Adli Tabiplik, Emniyet ile yüz yüze görüşmelere gitmeniz gerekiyor. Bu günlerde bu kurumların kapıları, milletvekili de olsanız HDP'lilere kapalı, telefonlara da yanıt vermiyorlar... Günlük yaşamını izleyen, bilen biri olarak, bugünlerde bir günün nasıl geçtiğini soruyorum?

"Sur'daki yoğun çatışmalar ve ardından gelen katliam sonrası, devlet kurumlarıyla yapılacak çok fazla iş oluyor. Hala her gün çok fazla ölüm, kıyım var. Çıkan cenazeler başka başka illere gönderiliyor. Cenazelerin birçoğu teşhis edilemeyecek kadar paramparça, kimlik tespitleri, ailelerin cenazelerini alabilmesi günler sürüyor. Sur'da

üç ay süren çatışmalar ve ardından gelen kıyım ve yıkım sırasında yaşamını kaybeden gençlerin çoğu, arkadaşları ya da başka siviller tarafından devletin eline geçmesin diye gömülmüş. Sur'da ablukanın kaldırılmasından sonra bu cenazeleri almayı umuyorduk. Bu şekilde gömülen 13 kişinin cenazesine hala ulaşamadık. Sözde operasyonlar bitmesine rağmen, 'mayın temizliği' adı altında bitmez tükenmez bir operasyon daha gerekçe gösteriliyor. Keyfi olarak cenazeleri almamız engelleniyor. Acil kamulaştırma kararıyla Sur'a milletin vekili olarak girişimiz engelleniyor. Devlet, o yasaklı bölgeye el koyarak yıkıma ve hafriyat çalışmasına devam ediyor. Bu arada taşınan hafriyatlardan ölü bedenler çıkmaya devam ediyor, kimlikleri belli olmadan moloz yığınlarının altında kalıyorlar. Aileler, yakınlarının cenazelerini almak için beklemeye devam ediyor. Ama 'Devlet', öldükten sonra bile zulüm yapmayı seçiyor, 'gücü'nü göstermeye çalışıyor. AKP hükümeti, halka zulüm yapmayı ve acı çektirmeyi seviyor. Devlet kurumları bize cevap vermeyerek, HDP vekillerini işlevsiz kılma gayreti içerisinde. "Siz bunları milletvekili yaptınız ama bakın hiçbir işin üstesinden gelemiyorlar" imajı verilmek isteniyor. Fakat halkımız, bizim nasıl canla başla uğraştığımızın farkında. Halk, devletleşen AKP'yi tanıyor, biliyor; bu nedenle bu politika, beyhude... Aileler, bu sonuçsuz uzun bekleyişler nedeniyle acı, ızdırap çekiyor... Yorgun, uykusuz, huzursuz perişan durumdadır. Bu arada uzaktan gelen ailelerin yemeği, kalacak yeri yok. Ulaşım sorununun çözülmesi gerekiyor. Bu arada gözaltılar, ev baskınları, aramalar ve tutuklamalar yoğun bir şekilde devam ediyor..."

- Politik gündemin dışına çıkıp, HDP'li kadın vekil olmak üzerinden "Nursel Aydoğan özelinde" konuşmak için çaba sarf ediyorum. Olmuyor, söz dönüp dolaşıp yaşanan gündeme gelip dayanıyor. Az biraz insani başka şeylere vakit yok gerçekten. "Özel" olan her şey, bu insani olmayan gündemin içinde kaybolup gidiyor!?

"Bursa Yenişehir doğumluyum ve Türk'üm" diye kendini anlatmaya başlıyor, Nursel Aydoğan. "Okumak için 78'lerde Ankara Hacettepe'ye geldim. Sol ve sosyalist hareketle tanışmam burada oldu. Daha sonra Kürt sorunu ile tanıştım. Bizde yani Bursa'da "Kürt" diye bir şeyden söz edildiğini duymamıştım. "Doğulular" diye söz edilirdi. Tam bir resmi Türkiye Cumhuriyeti

politikası ve öğretisi yani. Kürt halkının varlığından bile habersizdim. O zaman fark ettim ki: Kürt halkı en çok ezilen, kimliği, dili, varlığı yok sayılan halkmış. Böyle böyle başladı özgürlükçü mücadelem. Bulduğum her yerde sendikada, sivil toplum örgütlerinde Kürt halkının sorunlarını dile getirmek, sahip çıkmak ve savunmak mücadelemde öncelikliydi. Keşke benim gibi Kürt mücadelesinin içinde olan Türk dostlar daha fazla olsaydı. Bu sorun daha hızlı ve kolay çözülebilirdi. Türkiye'de ne zaman milliyetçilik öne çıkarılsa, ilk Kürtlere saldırı ve linçler yaşanır. Nedeni de sadece Kürt olmalarıdır".

"Zorluklara karşın halkın ilgisi, sevgisi ve saygısı, bu zorlukları aşmayı kolaylaştırıyor. Son dönemlerde yaşananlar nedeniyle zorlu süreçlerden geçiyoruz. Devletin saldırılarına karşı halkın kazanımlarını ve mücadelesini ayakta tutmak, yanında olmak, dayanışmak, öncülük etmek bizim sorumluluğumuz. Böylesi genç ölümlerinin, katliam ve yıkımların olduğu bir zamanda 'özel ya da ailevi' diye bir şey asla söz konusu olamaz. Bir kızım var İstanbul'da okuyor. Neredeyse 3-4 ayda bir görebiliyorum. Bu kadar gencin yaşamını yitirdiği bir coğrafyada kendi çocuğum için kaygı duymak herşeyden önce bana insani gelmiyor. Bizim canımız kimsenin canından daha kıymetli değil".

- Bir başka gözlemim de: bölgedeki dayanışma. Bu dayanışmanın bu kadar güçlü olmasına şaşarak, soruyorum?

"Eğer bu dayanışma olmasaydı, biz nasıl ayakta kalıp mücadele yürütebilirdik? KCK davasında 12bin kişi tutuklandı. 100bine yakın kişi gözaltına alındı. Eee şimdi bunların yakınları var, çocukları var."

- Görüşmeyi yaptığımız sırada R.Tayyip Erdoğan'ın HDP'li vekillere yönelik fevlekeleri için işlem yapılması ve milletvekili dokunulmazlıklarının kaldırılması yönündeki talimatı gündemdeydi (şimdi yazı hazırlanırken dokunulmazlıkların kaldırılması tasarısı meclise getirildi ve CHP ile MHP desteğini açıkladı). Fevlekeler konusunu soruyorum. Çünkü HDP'li her vekilin yığınla fevlekesi mevcut, hepsi de siyasi.

"Recep Bey'in muhtarlarla yaptığı her toplantı (ki sayısını kimse takip edemez oldu) sonrası, gündem oradaki konuşmayla belirlenir oldu. Padişah'tan çok

Emekçilerin Kutup Yıldızı: 1 Mayıs

Muharrem Kılıç

Dünya emekçilerinin "Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü" olarak 1 Mayıs'ın arkasında, uzun ve çileli bir sınıf savaşımı tarihi vardır. Başta İngiltere, Fransa ve ABD işçilerinin 19. yüzyıl boyunca yürüttüğü bu savaşımın ana uğrakları, 1848 Avrupa Devrimleri, 1871 Paris Komünü ve 1 Mayıs 1886 ABD Genel Grevi'dir.

ABD ve Kanada Örgütlü İş ve İşçi Birlikleri Federasyonu (FOTLU), 1 Mayıs 1886'yı, 8 saatlik işgününün yasalaşması için yapılacak Genel Grev'in tarihi olarak belirledi. Genel grev sürerken, 4 Mayıs 1886'da Şikago'daki Haymarket Meydanı'nda bir miting düzenledi. Ancak bu barışçıl toplantı, bitime yakın, polis ve yedekteki paramiliter Pinkerton çetesi tarafından basıldı. Çatışmada 12 kişi öldü. Suç, işçi liderlerinin üzerine atıldı. Yalancı tanıkların kullanıldığı düzmece yargılama sonucunda idama mahkum edilen 7 kişiden 4'ü asıldı, 1'i cezaevinde öldü, 2'sinin cezası ömür boyu hapse çevrildi. II. Enternasyonal 14-21 Temmuz 1889'da Paris'teki kuruluş kongresinde, anılan genel greve atfen 1 Mayıs'ı Uluslararası Emekçiler Günü olarak kararlaştırdı. İlk 1 Mayıs etkinlikleri 1890'da 22 Avrupa kenti ile Şili, Peru ve Küba'da gerçekleştirildi.

Çoğu ülkede resmi tatil günü sayılan 1 Mayıs 126 yıldır coşkuyla kutlanıyor. Bizde ilk kez 1909'da Selanik'te ve 1910'da İstanbul'da kutlanan ve aralıklı biçimde yasaklanan 1 Mayıs, 2009'da "Emek ve Dayanışma Günü" adıyla yasallaştı. Dünya emekçileri gibi Türkiye işçi sınıfı da, 1 Mayıs'ı İşçi Bayramı olarak kutlayabilme uğrunda ağır bedeller ödedi. 1977'de DİSK'in öncülük ettiği 1 Mayıs Taksim Mitingi, emek ve özgürlük düşmanlarının Haymarket Meydanı'ndakine benzer bir provokasyonuyla kana bulandı. 37 yurttaşımız yaşamını yitirdi.

Ölümcül çalışma koşullarının düzeltilmesi ve kimi yerde 20 saati bulan işgününün 8 saate indirilmesi talebiyle başlayan hak arama savaşımının bir ürünü olan 1 Mayıs, geçen 126 yıl içinde, sorsürsüz, baskısız ve sınıfsız bir toplum özleminin evrensel sembolü haline geldi. Dünya emekçileri, en zor koşullar altında bile 1 Mayıs'ı tarihsel ve güncel anlamıyla yaşatmayı başardı. Bu iniş-çıkışlı yolculukta işçi sınıfı, 8 saatlik işgünü de dâhil sendika, toplu sözleşme, grev, sosyal güvenlik gibi yeni kolektif haklar kazandı. Bunda 1 Mayıs'ın aşıladığı birlik ve dayanışma bilinci önemli rol oynadı. Her 1 Mayıs, erişilen kazanımların kıvancını yansıttı; sermaye karşısında sınıfsal duruşun ve toplumsal sorunlara emek cephesinden bakışın platformu oldu.

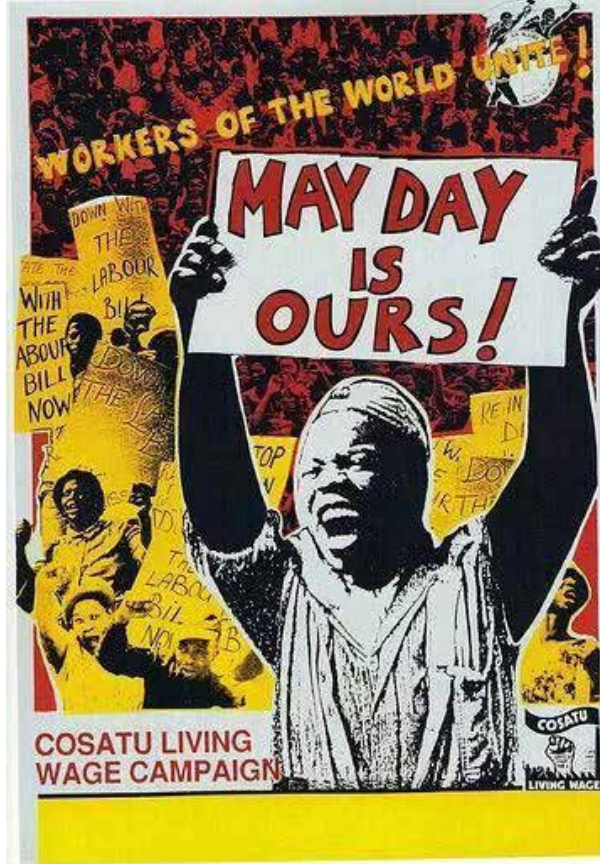
Bugün kuşkusuz, 19. yüzyıl kapitalizminin vahşi çalışma koşulları değişti. Patronları korumak için, devletin açıktan kaba güçle gerçekleştirdiği işçi kısımları da azaldı. Ancak kapitalist sömürü ve baskı çarkı işliyor. Özellikle 1980'li yıllarda emek karşıtı ideolojik bombardıman altında dayatılan neoliberal politikalar, emekçileri güç ve mevzi kaybına uğrattı.

İşçilerin son 40 yılda kazandıkları hemen hiçbir temel

padişahçı olanlar da harekete geçip görevlerini layıkıyla yerine getirir oldular. Gündem sürekli oradan belirleniyor. Demirtaş'tan sonra en çok fezlekesi olan benim sanıyorum. Bu, AKP'nin HDP'yi meclis dışına atma çabasıdır. Biz tüm vekillerin dokunulmazlığı kaldırılсын dediğimizde, kabul etmediler. Kendilerinden korkuyorlar. Bizimkiler, siyasi fezlekedir; onların ki: hırsızlık, yolsuzluk, rüşvet gibi adli konular... Yargıdan hala paraleli temizleyemediklerini düşünerek mahkemeye çıkmaktan korkuyorlar."

- HDP'li vekiller, Ankara'da da buldukları her yerde de, neredeyse kalabalık bir komün hayatı yaşıyor. Ortaklaşmacı bir yaşamı mı deneyimliyorsunuz (?) dediğimde, gülüyor.

"İnsanlar daha önceleri de binlerce yıl komünler halinde yaşamış. Böyle bir ideolojiden geliyoruz; bu nedenle de komünal yaşamın örgütlenmesi, kafamızdaki düşüncenin hayata geçirilmesi bir anlamda. Bir başka neden: Diyarbakırlılar inanarak, güvenerek iki dönemdir

Güney Afrika Sendikaları Kongresinin 1 Mayıs Afişi (2007)

hak ile ilgili, anlamlı ve kalıcı hiç ilerleme olmadı. Tersine sendikalaşma oranı her yerde çarpıcı biçimde düştü. Toplu sözleşme ve grev sistemi sulandırıldı. Ücretler ve sosyal haklar görece geriledi ve sınıfsal gelir bölüşümü bakımından tarihin en adaletsiz tablosu ortaya çıktı. İşçi sağlığı ve iş güvenliği ilkesi, işçiden çok, işyerinin ve işverenin korunmasına endekslendi. Bilim ve teknolojiye ilerlemelere karşın, iş kazaları arttı, toplu iş cinayeti boyutuna erişti. İşçilerin işini ve geleceğini güvence altına alan kıdem tazminatı budandı; haksız iş akdi fesihleri sıradanlaştı. Kapitalist sistemin kar oranlarındaki düşüşü önlemek üzere geliştirdiği sendikal yasaklar, taşeronluk, esneklik, tele iş vb. "ince" yöntemler yetmezmiş gibi, şimdilerde özel istihdam büroları eliyle uygulanacak bir "kiralık işçi" sistemi tezgâhlanmaktadır.

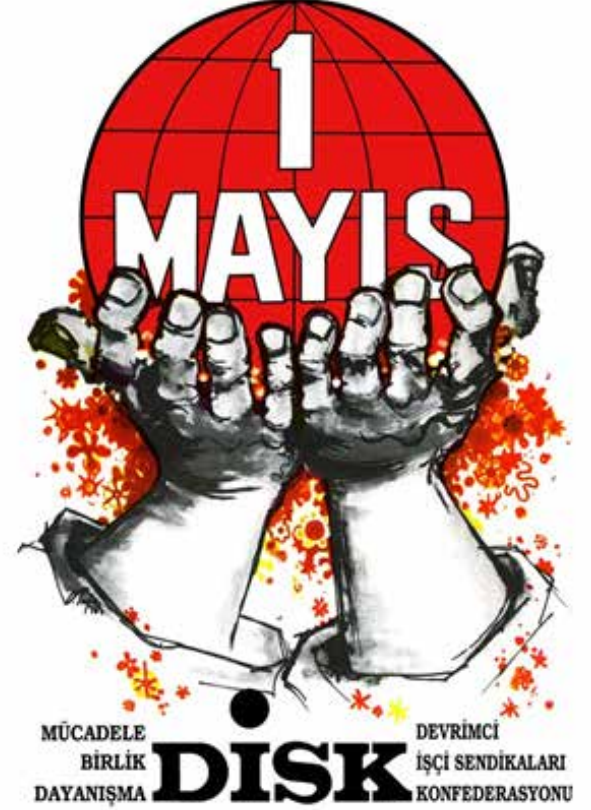
Sendikalar toplumsal-siyasal işlevleri bakımından da geriletildi. Örneğin Türkiye'de bugün geline nokta işçi sendikalarının toplumsal sorunlara yönelik ilgisi, sınıfsal yaklaşım bilinci ve yaptırım gücü minimum düzeydedir. Aynı ölçüde olmasa da İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, ABD ve hatta İskandinav ülkelerindeki işçi örgütleri de nicel ve nitel açıdan ciddi güç kayıpları yaşamaktadır.

Neoliberal politikalar, külfeti son tahlilde emekçilere yansıyan genel felaketler de getirdi. Tarihte eş

beni (bizi) milletvekili yapıyor. Ben de devletten aldığımı halkımızla paylaşmak istiyorum. Evlerimiz, konuklarımıza her zaman açıktır, gerçekten hiç boş kalmaz. Birlikte yaşıyoruz, paylaşıyoruz. Ha bir de benim burs verdiğim öğrencilerim var, bunlar da beni mutlu ediyor."

- Son cümle olarak "kızınızla ilişkiniz nasıl, vakit ayırabiliyor musunuz" diyorum?

"Küçükken kendisine daha fazla vakit ayırmamı istiyordu. Anne olduğumu unutmuyorum, elbette getirdiği bir takım sorumluluklarım var. Fakat artık büyüdü üniversitede okuyor. O da bu ülkede yaşıyor ve bu ülkenin gerçeklerini o da benim gibi yaşıyor. Bu nedenle özel bir talebi olmuyor, şikayetçi değil. Zaten hep diz dize yaşamak da mümkün değil. Hukuk okuyor ve Türkiye'nin siyasi durumunu yakından takip ediyor. Bu atmosferi o da yakından yaşıyor. Biz birlikte mücadele etmeyi tercih ediyoruz, mücadele arkadaşız."

DİSK'in 1 Mayıs Afişi (1976)

görülmemiş boyutta yapısal işsizlik, gelir dağılımında devasa eşitsizlik, doğa katliamı, yolsuzluk furyası, göçmen trajedisi, küresel terör, kabile ve mezhep savaşları peydahladı. Sınıf bilincini köreltmek üzere, dinci ve milliyetçi duyarlıklar kaşındı ve azdırıldı. Kimlik politikaları insanları ötekileştirecek biçimde fetişleştirildi. Bir yandan da halkların etnik, dinsel ve kültürel sorunlarını çözecek barışçıl girişimler bastırıldı; her türlü baskı, inkâr ve ayrımcılığı reddeden sosyalist ideoloji itibarsızlaştırıldı. Toplum, bilim karşıtı safsataların saldırısına açık tutuldu. Örgütlü savaşımın kazanılan ve yasal güvenceye bağlanmış haklar yerine, egemenlerin sadaka ve himmetine dayanan bir "sosyal yardım" düzeni kuruldu. Kapitalizmin yarattığı yoksulluk ve çaresizlikler böylece gizlenip kalıcılaştırıldı.

Günümüzde bütün bu birikmiş sorunlarla baş edilmesi, tüm emekçilerin birlik ve dayanışmasını gerektiriyor. Sınıf gerçeğinin ekonomik, ideolojik ve politik düzlemde yeniden anımsanmasını zorunlu kılıyor. Gün, sınıfsal birlik, dayanışma ve mücadele kararlılığını tazeleme günüdür. 126. yılında 1 Mayıs'a yakışan ve ondan beklenen budur.

- "Peki hiç mi başka bir yaşam özlemediniz?" Önce o, ardından ben gülüyoruz:

"Devrimcilikten emeklilik yok" diyor. "İşçilikten, memurluktan her meslekten emeklilik var, ama devrimcilikten yok. 18 yaşından beri siyasetin içindeyim. Yaşım ilerlese de 70-80 yaşına da gelsek ülkenin sorunlarının çözümü için mücadeleye "yaşlı devrimciler" olarak devam edeceğimiz sanırım. Bu ortamdaki çıktığımda sudan çıkmış balık gibi hissedirim kendimi. Yaşamam gibi geliyor bana, ölürüm herhalde. Başka bir yaşam bilmiyorum" diyor.

Günü gözaltına alınıp bırakılanlara ziyaret ederek ya da öldürülenlerin ailelerine gidip taziyelerde bulunmakla bitiriyoruz. Akşam eve döndüğümüzde acele bir yemek yapıp geç saatte yemeğimizi yiyoruz. Yemek boyunca ertesi günün planlanması ve gündeme göz atmakla geçiyor zaman.

Gençlerbirliği

Barkın Sinan

Fotoğraf: Elif Koca

En önde namazı kıldırın site imamı, arkasına dönüp cemaate son bir kez bakarak gençlerin birliğini kontrol edip, yeniden önüne dönerken, 'arkadaşlar başlıyorum' edasında birkaç vücut kıpırtısıyla, ellerini kulaklarına kavuşturup, "Allahuekber!" sedasıyla namaza durdu. Arkadaki çoğu gencecik teravih heveslileri, uyup imama, hep birlikte ellerini bağladılar.

Cemaatle rekatar boyu yatıp kalkan Gençlerbirliği Salih de yattı kalktı, yattı kalktı da, dördüncü rekatin sonunda imam sağına baktı, gençler orda; imam soluna baktı, Salih yok. Kendi isteğiyle oyundan çıkan topçular gibi olmadı ama kendi hevesiyle namazdan kaçan çocuklar gibi gitti Salih. Gol kadar sevinç olmuşsa da bu, yine de sevap sayılmadı Salih'e. 'Oooo kalan onaltı rekata kadar ben onaltı gol atarım', diye düşünüp fırlayıp kaçan Gençlerbirliği Salih'i, dördüncü rekate sonrasında gören kalmadı.

Bu Ankara, yıllar boyunca eğildi kalktı, eğildi kalktı da; Salih ne zaman niyetlense, ne zaman imama uyacağına söz verse, böyle bırakıp kaçtı itikatlı arkadaşlarını. Ankara, imamına da, imanına da her daim uyacağına söz verip dumanına şükürler etse de; Salih ne hayırlı olabildi, ne dinine uyabildi, ne iyi iş oldu, ne işe yaradı. Hatta bazı sözlüklere göre: ne uygun, ne de elverişliydi. Mahalle arkadaşlarıyla, bazen akşama kadar, bazen akşamdan sonra, hayali bir Gençlerbirliği futbolcusunun ruhunu içine, formasını üstüne giyinerek atacağı gollerin hayalini kurar, bazen üzerinde kırmızı/siyah renklerin olduğunu unutup attıkları gollere Messi, atamadıklarına Ronaldo olurdu Salih.

Apartmanın giriş katında hem apartman toplantısı yapılsın, orada insanlar sohbet etsin çay içsin diye ayarlanan "Sosyal Tesis" in önünden geçerken Gençlerbirliği Salih, cemaati rükûda görünce; camdan içeriye kolağan edip, usulca kendisini arayan gözlerin olup olmadığına baktı. İçeriden gelen "Semi'allahu" sesini duyar duymaz ortadan kayboldu. Cemaat topluca doğrulunca,

Salih de apartmanın önündeki topu menziline doğrultup aşağı mahalleden arkadaşlarıyla yapacağı maç yerine gidiyordu. Gidene kadar paslaşmadığı duvar, ayaklarının mutluluktan topla yapmadığı hareket kalmadı. Coşkuyla koşulan herşeyde olduğu gibi yorulmadı, Salih. Bir nefeste vardı sözleştikleri yere: "Burada mı oynuyoruz...Haydi o zaman."

Salih maça öyle bir başladı ki, sanki keyifli bir fıkra anlatır gibi ya da iştahla çok sevdiği bir yemeği yer gibi oynuyordu. Rakip takımın oyuncularını öyle bir geçiyordu ki, önüne bisiklet çıksa iki tekerinin arasından, araba çıksa sanki üzerinden geçecek gibiydi. Güle oynaya gidiyordu. Okulda, evde, mahallede, ekran başında, buralarda, tek sevinçle yaptığı şeyi yapıyordu şimdi. Kalbindeki sevinci, bilmem kaç sefer top değmiş yüzünde görebilirdin Salih'in; bir tarafı mutluluğun kırmızısı, öte yanı muzip bir sevincin karasıyla kaplıydı.

Ankara'nın yorgun pazartesi akşamı, ligin 1. haftası, akşam haberleri, aile içi telefon görüşmeleri bitti de; evin önünden gizli gizli araba kaçırın ehliyetsiz, 'sakız satmaya gidiyorum ben' deyip koca Ankara'da kaybolan çocuk, bisiklet üzerinde akrobatik hareketlerle kendinden geçen artist Gençlerbirliği Salih'in maçı bitmedi o gün. Kimin aklına gelirdi ki maçın içinden usul beyaz bir toros geçecek. Kimin aklına gelirdi ki: Salih, gıdım gıdım köşe bucak saklanacak. Sonrasında kestirmeden site içine sıvışıp arabadan önce hanesine varmaya çalışacak. Üstü başı sırlıklam, yüzü gözü toz toprak, dizleri yırtık okul pantolonuyla. Varamadı Salih.

"Biz adalet istiyoruz değerli arkadaşlarım. Gadre uğramış insanlar, zulme maruz kalmış milletler, yoksulluğa itilmiş topluluklar, masum siviller ve çocuklar için adalet istiyoruz." Sosyal Tesis'in üst katındaki evlerinden duyulan haberlerde Büyüğ-ü Devlet, Neslin-i Altın ant içiyordu ekranlarda. Salih'in ise bir bardak su içmeye

ihtiyacı olduğunu gören olmadı. Site imamı dönüp arkasına gençlerdeki birliği kontrol etti. Tamamdı. 'Ey iman edenler, iman ediniz' buyruğuyla bir kısım erkek, vitr namazına geçti. Yandaki apartmanın bodrumuna doğru, ikinci kattaki evlerinin penceresinden sitenin içerisine televizyondan gelen haber sesine eşlik eder vaziyette yaka paça sürüklenen Salih'i hiç gören olmadı.

Demir kapı kocaman kapanınca üzerine "gümb!" diye öylece kalakaldı Salih. Beklemedi böyle bir şey. Nice uyarılardan, sözlü ikazlardan, arkadaş kavgalarından, gözleri ateş topu suratlardan, yumuk parmaklarına inen cetvellerden, yaramazlığından illallah etmiş çevresinden geçti de; lambasız bir bodruma konulup kendisinden kurtulmak isteyen hayata küsmekten geçemedi. Bir kaç dakika sessiz kaldı. 'Şaka' diye düşündü. Kapının sürgü sesinin bodrumda bıraktığı sessizlik, on onbeş saniye sonra derin bir yalnızlığa dönüşmüştü bile. Dayanamadı daha fazla, bastı çığılığı Salih. Feryatlarının peşi sıra, kapının açılacağını sandı.

Çocukluğun mutlu golleri eve gecikince, bazen yüzünde bir bir iptal ediliyor, o özgür yaramazlıklar, işten eve dönen bir 'şey'e çarpınca; gizli bir bilgiyi biriktiriyor olsa da; zaman, Kırmızı Siyah okşuyordu şu hayatta başını. 19 Mayıs'a gidip gol beklerken, gerçekten güzel bir şey bekliyor; cesaret, topçularına tıraş olun da maça çıkın diyen efendi iktidarlar nanik yapıyor, Alkaralar'ı sevince, insanın içi, ılık bir Ankara Rüzgarı gibi güvenle doluyor. Kendini ispatladığın o çocukluk ruhuna taşın üstünde oturup seni izleyen bir kız çocuğu, alkış tutuyor. Bazen geçmiş nasıl dilleniyorsa, gelecek olan Salih de öyle dilleniyordu: Vicdanınla açtığın o demir kapıdan çıkıp sığındığın mahallede yıllar önce attığın goller için şimdi sarılacağım boyun nerede?

Baba.

İki Çocuk Annesinin Ankara'sı: Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi

Yazı ve Fotoğraflar: A. Özge Akar

Ankara'da küçük çocuklarla nereye giderseniz gidin, riskler, sınırlar ve zorluklar var ve bu yıldırıcı olabilir. Eve tıklıp kalmayı seçebilirsiniz. Çocuk bakan yetişkinler gezmeye devam ettikleri sürece hem çocuklar, hem de yetişkinler daha mutlu olur. Bunu hem okudum, hem çevremde gördüm, hem de bizzat yaşadım. Gezmeyene hayat kısaca zor gelir. Ankara'da çocuklarla gezmek mümkün, bilginize!

İkinci bebeğimizin doğduğu sene gezmek önceliklerimizden biri değildi. Çekirdek aile içinde yaşayan bir çok anne gibi ben de çocuk bakımı konusunda hiçbir pratik bilgim olmadan, 15 ay ara ile iki bebek sahibi oldum. Çok yardımcı eşimin işte olduğu tüm zamanlarda yardım almadan, tüm çocuk bakımını ve ev işlerini ben yaptım.

Birinci katta oturuyoruz ve asansörümüz yok, iki bebeğim de henüz yürümüyor. Tek yetişkin benim ve sadece iki kolum var. Yani hatırı sayılır çalışma tecrübesine sahip, evli, üniversite mezunu, yurtdışında çalışma ve okuma tecrübelerine sahip olmam üçüncü bir kolumun çıkmasını sağlamadı.

Aşağı inmesi gerekenler büyücek bir çanta ve iki birbirinden değerli bebek. Önce birini, sonra birini indiririm demek mümkün değil! Hele ki, Ankara'da yaşadıklarımızdan sonra evden çıkmak da evde kalmak da bir güvenlik sorunu...

Büyük oğlum Lodos merdivenleri inebilece kadar iyi yürümeye başladıktan sonra en büyük önceliklerimizden biri gezmek oldu. Merdivenlerden ilk zamanlar iki çocuk kucağımda ve bir çanta kolumda indim. Küçük oğlum Güney'i *baby sling* denilen çaputa sarıp Lodos'u diğer kucağıma aldım. Güney daha dik durabildiğinde ikisini birer koluma aldım. Lodos daha da iyi

yürümeye başladığında, merdivenleri kendi indi, ben Güney'i kucağıma aldım. Dışarı çıkmak bir anne için çok önemli. Dışarıda da güvende hissedebilen çocuklar yetiştirebilmek çok önemli. Biz anneler, çocuk bakanlar yılmadan dışarı çıkmalıyız.

Bir arkadaşım ve 15 aylık oğlum Güney'le 11 Mart Cuma günü **Erimtan Müzesine** zevkli bir gezi yapmayı becerdik. Güney 11 aylıkken, Lodos'un kreşe başlaması şerefine daha önce eşimle de gelmiştik, arkadaşımın ise ilk gelişi. Üçümüz de çok beğendik.

Nerede?

Ankara Kalesi'nin ana giriş kapısının karşısında, eskiden At Pazarı olarak kullanılan bölgede, Çengelhan Rahmi M. Koç Müzesi'nin yanbaşıdır.

Nasıl Gidilir?

Kale önünden geçen bir toplu taşıma aracı yok. En yakın Samanpazarı ya da Çıkrıkçılar yokuşu duraklarından, kaleye yürünebilir. Deneyimli anneler, babalar ve çocuk bakanlar zaten dik yokuşlardan çıkmaya hazırlıklı kol kaslarına sahiptir. Biz bebek koltuğu olan arabamızla gittik. Tarihi Ahi Şerafettin Camii'nin üstünde yer alan paralı park yerine 7 TL karşılığında park ettik. Arabanın çekilmesi ya da ceza yemek de bir tercih gibi görünürse o da seçilebilir.

Müze'ye yürürken, bebek arabası, arnavut kaldırımında, şingir-şingir sallanıp bebeğimi çok mutlu etti. Onun 'harika' ve 'hiç görmedim ben bunları' bakışları ile müzeye yürüdük. Kalenin önünden, Koç Müzesi tarafından Erimtan'a giderken biraz zorlandık ama anneler sakın gözünüz korkmasın. Sonuçta; bu ne ki?

Ne Ödenir?

Engelliler ve 12 yaşında küçük çocuklara ücretsiz. Tam 7 TL, grup halinde 5 TL (10 kişi ve üstü), indirimli (öğretmen, öğrenci ve 65 yaş üstü) 3,5 TL, ve Müzekart sahibi ziyaretçilere 5 TL.

Ne Kadar Zamanda?

Çankaya semtinden başlayarak, 30 aylık oğlum Lodos'un kreşten sonra eşimin getirdiği saate yetişmek, Emine'yi de diş hekimi randevusuna yetiştirmek için Çankaya'ya, 13:00'te park yeri bulup evde olmak zorunda olarak; 09:45 -12:50 arası yaptığımız gezi, haftaiçi bir günde 3 saatte harika bir gezi yapabileceğinizin kanıtı!

Güzel Haber: Asansör Var!

İlk gelişimimde, kapıya yaklaştığımda daha soluklanmadan ilk sorum şu oldu; pardon, asansör var mı? Asansör var ve öyle ara katlarda durup sizi illa 2-3 basamak ile yormuyor. Bir arkeoloji müzesi ve o içinize dokunan her müze gibi „vay be“ dedirten bir mimarisi var.

Güzel Haber: Bu Müze Sıcak!

İlk gidişimimde hava inanılmaz soğuktu ve içerisi inanılmaz güzel sıcaktı yani hiçbir çocuk bu müzede üşümez! Kimse gelip „ay, yavrum bu üşür“ demez! Tabii deneyimli anneler bilir, o lafı her yerde diyebilirler, sonuçta garanti veremem.

Güzel Haber: Bu Müze Çok Sağlam!

Yürüyen bir çocuğunuz olsa da «ay bu kırıldı» dedirtmeyecek malzemeler kullanmışlar. Her şey düzgün. Her şey sağlam.

Çocuklara Özel

Çocukların göz hizasında olan tabaklar var ve çok havalı

duruyor. Geriye kalanlar çocukların göz hizasında değil; tabii ki biliyoruz ne yapılacağını: onlar zaten yukarı bakmakta usta ve bizim kollarımız da çok güçlü. Çocuklara özel (4 yaşından itibaren) eğitimler var (Rezervasyonlu okul programları 3,5 TL, haftasonu atölyeleri 50 TL).

Bebeğiniz Acıırsa

İlk gittiğimizde, en alt kattaki güzel ranzaya oturup, bebeğime orada kavanoz mama yedirmiştik. Bu sefer, harika manzaralı kafede oturduk. Bir alt katta özel bir yemekli toplantı hazırlığı olduğundan kafede yemek hizmeti yoktu. Ama görevliler çok ilgili, duyarlı; Güney'e yiyecek bir şeyler bulmak için seferber oldular. Normal günlerde, 12-16 TL'ye sandviç, 22 TL'ye beğendi yiyebilirsiniz. İçecekler 3-8 TL arası. Bebeğinize evden bir şey getirmek isteyebilirsiniz.

Önemli Not:

Cuma günü gitmekten sakının. Öğle vakti ortalık, kendini muhterem arkadaşları ile namaz kılmaya adanmış erkekler ve bunların pahalı araçları ile dolu. Hatta, arabası ile tüm sokağı kapamış bir zevatı polise şikayet etmek istedim ama o sırada kendisi yüksek mevkilerdeki adamlara zorunlu değnekçilik yapıyordu!

Kafe'de mama sandalyesi var.

Engelli tuvaletinde alt değiştirme ünitesi mevcut.

Müze girişindeki tek basamaktan tekerlekli sandalye rahat geçsin diye açılabilen küçük bir rampa mevcut.

Festival Ekibi ile Konuştuk:

Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali 19 Yaşında!

Söyleşi: Emel Demir

Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali 19. yılında 5-12 Mayıs tarihleri arasında sinemaseverlerle buluşacak. Festival öncesinde 20. yılına girerken bir yenilenme ve tazelenme sürecine giren Uçan Süpürge ile bu tazelenme sürecini, festivali ve sivil dayanışmayı konuştuk. Uçan Süpürge Eş Başkanı Selen Doğan, Festival Koordinatörü Onur Çimen, Festival Danışmanı Bilge Taş, Basın Koordinatörü Atlas Arslan festivalin 19. yılını anlatıyor.

Emel: Öncelikle kısaca Uçan Süpürgeyi anlatır mısınız? 20. seneye girerken Uçan Süpürgeyi nerde görüyorsunuz ve geçen bu süreyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Selen: Uçan Süpürge çalışmalarını Ankara'dan doğru kurmuş ve bütün ülkeye yaymış bir kadın örgütü. Biz çok bilinçli bir tercihle başka kentlerde şubeleşme, bir şekilde çoğalma gibi bir politika izlemeyip bilakis yerelin kendi dinamikleriyle kendi gücüyle var olduğu ortamlara Ankara'dan katılmak ve kadın hareketine buradan katkıda bulunmayı tercih ettik. Bir tür dayanışma ve iş birliği gibi. Hep farklı illerde farklı kurumlarla farklı örgütlerle birtakım çalışmalar yaptık. Uçan Süpürge'nin şanslarından biri galiba şuydu: Yereli hep çok iyi tanıdı. Nasıl bir alanda çalıştığının hep farkında oldu. Hangi çalışmayı, hangi şehirde hangi kadınların gücüyle birlikte yürütebileceğini bildi. Bu yüzden de gözümüz hep mutlaka yerelde oldu. Ama bunu yaparken eş zamanlı olarak uluslararası politikaları da, oradaki mekanizmaları da tanımak, onları da takip etmek, bir şekilde içinde yer almak gibi de önceliklerimiz oldu. Başlangıçta daha çok kadınlar ve kadın örgütleri arasında iletişim sağlama, bir network kurma hedefiyle ve amacıyla yola çıkmış bir örgüt olsa da süreç içinde bu hedef ve amaçlara hep yenileri eklendi. Bunlar zaman içinde değişti. Çünkü her şey değişiyordu. Kadın mücadelesinin de dinamikleri değişiyordu. Yerelden akan bilgi, bizim başka kuracağımız ortaklıklar, bizi etkileyen bütün siyasal ortam, atmosfer bunlar da değişiyordu. Dolayısıyla biz de zaman içinde yenilenmeye bu değişenlere ayak uydurmaya çalıştık. Uçan Süpürge'nin ikinci şansı da şu: biz burada bir "kadro" olarak çalışıyoruz. Çünkü biliyoruz ki bu hak temelli çalışmalar çok keyfiyet kaldıran çalışmalar değil. Haftada iki gün gideyim, üç gün gideyim, bir toplantı yapayım geleyim gibi şeyler çok mümkün olmuyor. O yüzden burada sabit bir kadromuz, sabah gelip akşama kadar sürdürdüğümüz mesaimiz ve buna göre de bir takım ilişkilerimiz var. Çünkü hem takip ettiğiniz işlerdeki sürdürülebilirliği sağlıyor, hem de bir konuyu baştan sona ele alıp derinlemesine çalışabilmeyi. Böylece bir sivil toplum örgütü olarak kendinizi ayakta tutabiliyorsunuz. Yani bunu sağlayacak kaynakları, gücü ve insan kaynağını yaratabiliyorsunuz. Ben bunu Uçan Süpürge açısından çok önemli buluyorum. Üçüncü şansı da belki şu: her zaman

burada çok harika insanlar çalıştı. Burası 20 yıl boyunca yüzlerce kadının emeği ile var oldu. Bu kadınlar da hep farklı farklı alanlarda birikimleri olan, çok özgün arka planları olan, dünyayı takip edebilen, yereli de bilen, en küçük bir kadim bilgiden en uzaktaki yoruma kadar her şeyi buraya taşıyabilen kadınlardı ve Uçan Süpürge bence onlardan çok şey öğrendi. Bu yüzden bir miras ve bir bellek oluştu bu kadar sene içinde ve buna sahip çıkmamız gerektiğini düşünüyorum. Zaten attığımız her adım, yaptığımız her iş bence bu mirasa bir çentik daha atıyor.

Emel: Az evvel değişim, dönüşümden bahsettiniz. Biraz bunlara değinmek istiyorum. Hangi alanlarda, nasıl bir değişim Uçan Süpürge'nin deneyimlediği?

Selen: Değişim kaçınılmaz olarak oluyor. Sivil toplum çok dinamik bir alan. Konular, aktörler ve araçlar sürekli değişiyor. Bunları bir yerinden yakalamak gerekiyor ki daha çok hedeflerinize uygun işler kotarabilesiniz ve daha çok kişiye ulaşabilesiniz. Mesela bir yeni medya dünyası var ve bir takım araçlar var. Bizim bunları öğrenmemiz gerekiyor. Kadınlar olarak daha da çok öğrenmemiz gerekiyor. Çünkü zaten o araçlara erişimimiz kadın kimliğimizden dolayı biraz daha zor oluyor. Çünkü kaynaklar, araçlar bunlar daha erkek dünyasının şeyleri ve toplumsal cinsiyet rolleri bizi teknolojiden, yeni medyadan ve onun başka getirilerinden de alıkoyabiliyor. Biraz daha güçsüzeleştirildiğimiz alanlardan bir tanesi o yüzden bence bizim o araçları kullanıp onlarla hak ve eşitlik mücadelesi sürdürebiliyor olmamız çok fazla öneme sahip. Tabii ki biz bu anlamda, son süreçte bunu artık bir ana damar haline getirmeye çalışıyoruz. Dijitalleşme, yeni medyaya hakim olma, gidebileceğimiz her yere bunlarla erişme, bütün işlerimizi bu çerçevede yürütme gibi. Bu, haliyle bir insan kaynağı değişimini de beraberinde getiriyor. Yeni insanlar katılıyor aramıza, bu işi bilen insanlar. Yeni bir öğrenme süreci söz konusu oluyor. Bunun bir sonraki aşaması artık Uçan Süpürge'nin de etrafında başka ağlar örülmeye başlıyor. Başka bir katmanlaşma var ve bu bence çok heyecan verici bir şey. Yani gönüllü ya da profesyonel çeşitli gruplar kümelenmeye başlıyor Uçan Süpürge'nin etrafında. Herkes bir deneyimini bir keşfini bir şekilde burası ile paylaşıyor ve buradakilerle buluşturuyor. Bence bu bir örgütü

ileri götürebilecek en güzel şeylerden bir tanesi. Bunun tadını çıkarmak lazım.

Bilge: Dijitalleşme festivallerde teknik olarak zaten büyük değişikliklere yol açtı. Önceleri 35 mm'lik filmler gösteriyorduk. Filmlerin ön izleme kopyaları halihazırda vimeo linkleri ile iletilirken ilk dönemlerde vhs kasetlerle izlenip seçildiği bir dönemden geldi Uçan Süpürge. Ben o dönemler yoktum ama hala vhs kasetlerimiz var. Daha sonra filmler DVD ile toplanmaya başlandı, şimdi artık vimeo linkleriyle ve ya festivalcilere özel profesyonel sitelerin izleme platformlarında filmleri izliyoruz. Ve şu an DCP teknolojisine geçildi. Sinemalarda artık 35 mm'lik gösterim makinalarının kaldırıldığını biliyoruz. Arada dönemde de başka dijital formatlar da oluştu. Sektörün tek bir dijital kopya üzerine ortaklaşmaya çalıştığı bir dönem yaşandı. Dijitalleşmenin bu ara geçişlerini çok net yaşadık Uçan Süpürge. Bunun dışında festivalin sözlükteki adıyla uyuşmayan bir politik dönemden geçiyoruz. Hayati olarak gördüğümüz şeylere kapanmış durumdayız. Yani yaşamaya devam edebilmek, tehlikeden kaçabilmek gibi kendimizi koruma temelli bir yaşam çizgisine yöneldiğimiz için sinemalarda seyirci sayısı inanılmaz düşmüş durumda. Bunun ekonomik, sosyal izini medyadaki sansür ve baskı yüzünden süremiyoruz ama kültür endüstrisi inanılmaz bir daralma içinde. Uçan Süpürge bir kadın filmleri festivali, bakanlıktan destek olsa da aynı zamanda kadınların siyasi gündemlerinden uzak, onlara değinmeden, tartışma platformları yaratmadan var olamaz. Çünkü festival sadece filmlerin izlendiği bir alan değil, aynı zamanda insanların buluştuğu, etkinliklerin yapıldığı ve oradan bir güçlenme politikasının yaratıldığı, ortak bir sözün yada duyulmamış sözlerin duyulduğu da bir platform.

Atlas: 19. yıl için şunu söyleyebilirim. Öğreniyoruz burada, farklı çalışma alanları öğreniyoruz. Şimdiye kadar hep basın olarak baktığımız yerlerde artık içerik olarak bakmaya başlıyoruz. Farklı farklı içerikler üretmeye başlıyoruz. Bunun için burası çok güzel bir yer. Gerek gönüllülerimiz olsun, gerek burada ofis içinde çalışan çalışma arkadaşlarımız olsun sürekli bir içerik üretme, sürekli bir üretim halindeyiz ve bunun için de tabii kendimizi geliştirdiğimiz bir alan festival ve diğer projeler. Ben biraz kaygılıydım, hala da

kaygılarım var. Daha önce bir festivalin basın koordinesini hiç yapmadım, yabancı olduğum bir alandı. Ama ekip güzel, dayanışma halinde sürdürüyoruz.

Emel: Neden böyle bir yenilenme ve tazelenme ihtiyacı hissetti Uçan Süpürge?

Selen: Her örgütün her zaman hikayesini yenilemeye ihtiyacı var. Bir şeyler değişiyor ve aynı şeye aynı gözle baktığın zaman körleşebiliyorsunuz. Bizim o körleşmeyi engellememiz için de bir deri tazelenmeye ihtiyacımız vardı. Bu çok işin doğası ile alakalı bir şey. Bütün örgütlerin arada yapması gereken bir şey aslında. Her şey miadını dolduruyor. Diğer türlü çok statik olurdu her şey ki herhalde sivil toplumun en istemediği şey de statüko.

Onur: Zaten bir festival yapmak, yıllık bir organizasyon düzenlemek bir şekilde bir şeylerin değişmesini zorunlu kılıyor aslında. Her sene aynı şeyi yaparak bir festivali 20 sene götürmeniz mümkün değil. Dolayısıyla her sene bir festival yaparken geçen sene ne yaptığınıza bakıp başka bir şey yapmanız gerekiyor. Benim bu festivalde 2. senem. Geçen sene 3 ay kadar çalışmıştım, bu sene de o kadar oldu. Festival yapmak başka bir sürü şeyden etkileniyor. Politik durumlardan, sosyal durumlardan. Dolayısı ile her sene bir şekilde değişmeniz ve uyum sağlamanız gerekiyor. Bu bir seçim değil aslında bir mecburiyet. Çok temek hayatta kalmak için yapmamız gereken bir şey değişmek, yenilenmek.

Bilge: Sadece bizimle ilgili değil küresel anlamda da her şey değişiyor. Dernek olarak aynı kalmamız, festival olarak aynı kalmamız, birey olarak aynı kalmamız zaten mümkün değil. Değişmeden var olabilmenin mümkün olamayacağı bir çağdayız.

Atlas: Ben de bu değişimin bir parçası olarak geldim, göreceğiz!

Emel: Son dönemlerde özellikle Gezi'den sonra sivil mücadele alanlarında yükselen bir dayanışma ruhunun oluştuğunu ve kolektif mücadelenin arttığını gözleyebiliyoruz. Uçan Süpürge de böyle bir havadan etkilendi mi?

Selen: Bence etkilenmişiz. Şahsen ben bu etkinin sonuçlarını bu sene çok görmeye başladığımı görüyorum. Etrafımızda, Ankara habitatımızda olup bitenler, örgütlenmeler, uğraşlar, insanların bir şeyler için biraraya gelmeleri, sivil hayatı, sivil düşünmeyi daha çok öncelemeleri, bunları daha çok sokağa yansıtmaları..Tüm bunların bu sene bize daha fazla bir katkısının ve

katılımının olduğunu görüyorum. Belki daha çok göreceğimiz alan festival olacak. Çünkü o daha çok dışarıya açıldığımız alan. Yılda sadece bir hafta olan ama etkisiyle, hazırlığıyla, düşüncesiyle, ilişkileriyle bir sene boyunca süren bir şey. İnsanlar sokağı sadece sokağa çıkmak olarak görmüyorlar, sokağı sadece izlemiyor aynı zamanda onun katılımcısı oluyorlar ve bu birlikte eyleme hali tam olarak Gezi sonrası yeşeren, büyüyen bir şey. Tabiki bir sivil toplum örgütü olarak, hem de bir festival düzenleyen sivil toplum örgütü olarak bunun etkisini daha da göreceğiz sanki.

Atlas: Festival dışında sürdürdüğümüz Kadınların Postası projemizde gönüllü olarak gelen bazı muhabirlerimiz mesela Gezi'den sonra politik bir duruşa, bakışa sahip olup gerçekten katkı sağlamak istiyorlar.

Selen: Bir de eskiden şöyle bir şey olurdu. Bize 29 senedir her zaman mutlaka gönüllü insanlar gelirdi, hala geliyorlar. Son zamanlarda onlarda da şöyle bir değişim oldu. Gelirdi bir şey yapmak istiyoruz derlerdi, çok da bilemezlerdi. Faydalı olmak istiyorlardı topluma, kendilerine veya sivil topluma fakat ne yapacaklarına dair fikirleri olmazdı. Ama artık gelen insanlar bir fikirle, bir yapabilirlik beyanıyla geliyor. Kendinde var ettiği ve güçlendirdiği bir şeyi buraya aktarmak çabasıyla geliyor. Bu niyet bence çok değerli. Bizim de sürekli öğrenmemiz gerekiyor. Onlar gönüllü gelip buraya bir şey sunduklarında bu çok karşılıklı bir fayda oluyor. Biz onlardan öğreniyoruz onlar bizden öğreniyorlar. Beşeri sermaye sivil toplum örgütü için en önemli değer, kaynak. Aslan o kafaya, o politik düşünmeye, o bakışa sahip insanların kafa kafaya verebiliyor olması bence çok değerli ve asıl sürdürülecek şey de bu. Yeni bir miras oluşturuyor, yeni bir birikim oluşturuyor.

Bilge: Hareket içinde örgütler, aktivistler olarak beraber hareket etmemizin ne kadar önemli ve zorunlu olduğunu artık unuttuğumuz bir dönemden geçiyorduk. Baskı politikaları arttıkça birbirleriyle bireysel yada örgütsel olarak ayrılmış insanlar bir araya gelmeye başladı. Demokratik alanda mücadele veren tüm yoldaşların birbirine sahip çıkmaları gerektiği fark ettik.

Selen: Bunu bugün biz de yaşıyoruz mesela Bilge, Pembe Hayat Kuirfest'in yönetmeni ama Uçan Süpürge'nin festivaline danışmanlık yapıyor. Ya da İşçi Filmleri Festivali ile ortak etkinliklerimiz olacak. Yani tam aslında o dayanışma ruhunun gerçekten somut ve çok anlamlı örnekleri bunlar.

Onur: Sınırlar bulanıklaştı bir yandan da aslında. Bilgenin dediği o STK'lar arasında tartışmanın sınırları çok keskindi artık o sınırlar çok bulanıklaştı. STK'ların her zaman belirli gündemleri olsa da, artık o kadar amaçlara yönelmişler ki birbirini işine koşar oldular.

Bilge: Artık çok daha büyük bir kitle bir araya geliyor. Daha homojenleşiyoruz. Önceden daha fazla politik akımlar, örgütler, feminizmin hangi türü, sosyalizmin hangi türü, LGBT hareketi, trans hareket gibi ayrımlara gittiğimiz dönemden, şimdi bu ayrımların içinden hep beraber birbirimizin yaşam haklarını savunduğumuz, birbirimizin etkinliklerine giderek birlikte öğrendiğimiz ve bütün bu malzemenin nasıl harman olduğunu hayal edebildiğimiz bir şey kurmaya çalışıyoruz.

Selen: Sınırların muğlaklaşması ve daha iç içe geçebiliyor olmamızı çok önemsiyorum. Birbirinin yaşam hakkını savunmak çok temel bir şey ve bunu yaparken sadece insan türünün yaşam hakkını değil, ağacı da, kuşu da, suyu da hepsini birden savunuyorsun. Ve o seni yok edilmeye çalışılan başka alanların da savunusuna yönlendiriyor. Bu farkındalık çok önemli bir şey. Yıllarca feminist hareketi çok "kadıncılık" yapmakla suçlayan bir kesim oldu. Biz onlara hep aynı şeyi söyledik. Bir feminist bir cins olarak sadece kadınları değil aynı zamanda HES'lerle mücadeleyi de destekliyor, aynı zamanda Suriyeli kadınların derdini de dert ediniyor, Kürt kadınların yaşadıkları da onun meselesi oluyor, küresel ısınmayı da dert ediniyor, anti militarist de da oluyor. Bütün bunlar bir yaşam savunusu, bir bütün. Ve bunu en iyi öğreneceğimiz yerler yine sivil aktivizm alanları, STK lar. Biz bunu Ankara'da biraz daha güçlü yaşayabiliyoruz.

Emel: Bundan sonra bizi nasıl bir Uçan Süpürge bekliyor?

Selen: Bu sene 20. yılında Uçan Süpürge'nin en önemli meselesi teması yenilenme. Tazelenmek, yenilenmek, çevremizde yeni ilişki ağları örebilmek, yeni konulara bakabilmek, yeni çalışma konuları yaratabilmek, gibi bir çaba içerisindeyiz. Aramıza yeni insanlar katılıyor, yeni çalışma yöntemlerimiz, biçimlerimiz, ortamlarımız yenileniyor, tazeleniyor ve çok taze bir kan geliyor. Bu da herhalde çok iyi sonuçlar verecek. Bakalım festivalde göreceğiz. Sonrasında da diğer projelerimizde de tek tek sırasıyla görmeye başlayacağız. Yenilikçi, yaratıcı, vizyoner işler yapmaya gayret ediyoruz. Gönüllüleri bekliyoruz!

Teşekkür ederiz.

11. ULUSLARARASI İŞÇİ FİLMLERİ FESTİVALI ANKARA

BARBARLIĞA KARŞI UMUT ÖYKÜLERİ 01-08 MAYIS 2016

Düzenleyenler

- DİSK / SİNE-SEN • DİSK / DEV SAĞLIK-İŞ • DİSK / BASIN-İŞ
- TÜRK-İŞ • TEZ-KOOP-İŞ • TÜRK-İŞ / TEK GIDA-İŞ • KESK / SES
- TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ • HALKEVLERİ • SENDİKA.ORG • ÇAPUL.TV

Ankara Programına Destek Verenler

- Çankaya Belediyesi • Yenimahalle Belediyesi • Ankara Tabip Odası
- SES Ankara Şube • TMMOB Maden Mühendisleri Odası • TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası
- TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi • TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
- TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Ankara Şubesi
- Odtü Mezunları Derneği • DİSK / GENEL-İŞ
- Sinetopya • Su'dem • Çayyolu Semt Meclisi • Yenimahalle Kent Konseyi

İşçilerin Tiyatrosu

Erdal Ozan Metin

27 Mart Dünya Tiyatro Günü'nü kutladık. Bildiriler okuduk. Kızgınlığımızı, burukluğumuzu ve umudumuzu bir kere daha haykırdık. Dünyanın değişmesi gerektiği konusunda zaten hemfikirdik, nasıl değiştireceğiz sorusuna bir kere daha "tiyatro" cevabını verdik. İnsanlara anlatmak, sanatın canlılığını, devingenliğini, özgürlüğünü koklatmak için daha çok çalışmaya ant içtik.

Yaklaşık iki hafta sonra 1 Mayıs geldi. İşçinin, emekçinin bayramı. Bu kez Shakespeare'in sözünü hatırladık, "Dünya bizim de sahnemizdir." dedik, çıktık sokağa. Yine kızgındık, buruktuk, umutluyduk. Çünkü yaşıyorduk.

Bilen bilir, bilmeyenlere de anlatır muhakkak. Ancak ben araya gireyim. Bir oyunun çalışılma süreci yaklaşık iki ay kadardır. Yönetmeninden dramaturguna, oyuncusundan terzisine, dekor tasarımından, dekor uygulayıcısına kadar yaklaşık yüz kişi bu iki ay süresince deliler gibi çalışır. Ancak sonuçta hep ve sadece oyuncu anılır, hatırlanır. Hiçbir seyirci " Mehmet Bey, dekorun vidalarını ne kadar da güzel sıkımsınız. Bakınız oyuncu dekordan düşüp sakatlanmadı." demez. Demek zorunda da değildir. Tiyatronun doğası gereği bütün bir çalışmanın, sürecin, sabaha kadar çalışılan gecelere fon müziği yapan ağustos böceğinin bile emeği oyuncu ile seyirciye aktarılır.

Sanat nedir? Bilmiyorum. Bildiğim kadarını anlatayım. Sanat, bir alternatif söyleyiş biçimidir. Başka türlü söylemek ise yaratıcı olmayı gerektirir. Bu yaratıcılık için ne konservatuvar okumaya ne de devlet tiyatrolarında torpilinin olmasına gerek vardır. Bu yaratıcılık için yalnızca "yaşama hevesi" dediğimiz o öz gereklidir. Bu öz, anlatmak istediğin şeyi ambalajlamaktır. Filiz Akın'ın Tark Akan'a yazdığı mektuba kondurduğu öpücüktür, Hafize Ana'nın İnek Şaban'a torpil geçmesidir. Güzelliktir.

Biçim ve konu tartışmaları hep yapılıdır. Aşağı yukarı dünyanın konusu aynıdır. Sınırlı bir ömür, genetik, azıcık şans, birazcık çalışma, olduğu kadar da güzellik. Biçim ise kişinin bileceği iştir. Ya büyük bir ayrılığın ardından silahlanıp öldürürsün birini -başkasını veya kendini- ya da oturur şiir yazarsın. Sen bilirsin.

Sanatı icra eden kişiye Sanatçı diyorsak, örneğin dekorun vidasını takan Mehmet Abi'ye ne diyeceğiz? Sabahlara kadar yârinin kucağından uzak kalıp çöp toplayan Ahmet Abi'den daha şanslı olduğundan mı bahsedeceğiz, ağzına sıçmak istediği insanların sıçtığı tuvaleti temizlemek zorunda kalan Şengül Ablayı düşünüp sırtını mı sıvazlayacağız Mehmet Abi'nin, ya da dizilerde izleyip acayip hayran olduğumuz Zübeyir Bey'in bir selfie kadar yakınında bulunduğu için ona bir çay mı ismarlayacağız? Ne yapacağız?

Ekmek parası diyeceğiz, boğaz geçindirmek diyeceğiz, hayat kaygısı diyeceğiz, hiç oyun izlemeyen, belki hiç kitap okumadan otuz yıldır tiyatrodan bilet kesen amcanın ironisini hissedeceğiz. Güzelliğe ihtiyacın körelmesine hayıflanacağız. "Sanat bir sınıfın malı mıdır?" gibi sorular soracağız; muhtemelen vereceğimiz cevaptan utanacağınız da soru yanlış deyip kenara çekileceğiz.

Tiyatroda yıllardır çalışıp, hiç oyun izlemeyene işçi denir. Hayatın kıymetini bilmediğine işçi denir. Hayatın

hoyrat davrandığına işçi denir. Patron olmayana işçi denir. Emek verene işçi denmez. Herkes emek verir. Emeğinin karşılığını alamayana işçi denir. Cem Karaca'nın şarkısındaki arkası puslu aynaya bakmaya vakti olmayanlara, kesmeyi unuttuğu tırnağını sırf yevmiyeden olmamak için kemirip mideye indirene, sevdiğine her sinirlendiğinde "Benim başka dertlerim var Aysu!" diye bağırana, içinden acı akan, umudu öldüren arabesk şarkılara sarılana işçi denir. Atasözleri ve deyimler sözlüğünü başucu kitabı yapmış olana, içinden ezberlediği kelimelere hayatını bağlayana, ölü doğmuş bir çocuk gibi sadece yaşamaya çalışana işçi denir. Anasına söven patronun, anasına köpüklü şahane Türk kahvesi yapmak zorunda olana işçi denir. Hiç satın alamayacağı bir arabanın şoförü olana, hiç âşık olmayacağı bir adamla sevişene, hiç gitmek

istemediği bir yere mecburen giden taksiciye, suyun kaldırma kuvvetine inanmayan bir gemi kaptanına, yağmurdan nefret eden bir şemsiyeye, bayramında bile çalışana, çalışmak zorunda olana, sırf başkaları çalışsın, dinlensin, keyif yapsın diye çalışana işçi denir.

Personel servisinin geçtiği güzergâha taşınana işçi denir. Zengin edene işçi denir. Sömürülüne işçi denir. Bağırma, çağırma, sesini çıkarmaya vakti olmayana, grev yaparken, ölümü düşünürken evdeki bir kap çorbasının kaynama noktasını merak edene, yaz geliyor diye sevinene, cemrenin doğal gaz faturasının üzerine düşmesini hayal edene, bombaların, hırsızların, riyakârların, çok konuşanların, çok susanların, öğrencilerin, öğretmenlerin, âşıkların, meczupların arasından öyle bir gölge gibi geçip gidene işçi denir.

Sahneyi silene mesela. Hiç cebine girmeyecek değerdeki tiyatro paralarına bakıp, en kötü sigarayı, ciğerinin en köşesine kadar çekene, bir duble rakı içmek için üç yıl çalışana, haksızlığa haksızlığı kimin yaptığına göre başkaldırana, mecbur olana, mahcup olana, dert olana, can olana, 1 Mayıs'ta bayramı olana işçi denir.

Kaybedecek çok şeyi olana işçi denir. Sinema'da çalışıp patlamış mısır ile öğün geçirene, hor görülene, aşağılanana işçi denir.

Patron olmayan herkese işçi denir.

Bize, bizmiş gibi değil de, başkasıymış gibi gelene işçi denir.

Sahneye çıkan, dekoru yapanı, bileti keseni, sahneyi silen, tiyatronun tavanına ışığı asanı, yıllardır kadro bekleyip alamayanı, güzelliği aramayı bırakanı, "Ünlü olunca bizi unutma Ozan!" diye şimdiden hayıflanana, el pençe divan duranı, Dünya Tiyatro Günü'nde bildirisi okunmayan, insanlığımızın harcı olanı, kendinden geçip bize yetişeni, kendini vereni, her biri... Tiyatronun işçileri, gününüz kutlu olsun.

Dünyanın işçileri, dünyanın çalışanları. Emeğinin karşılığını alamayanlar, Charlie Chaplin'i bir kere izlese dünyayı yerinden oynatacak ama Charlie Chaplin izleyecek vakti olmayanlar, dünyaya babasının malıymış gibi davranamayanlar, gurur duyamayanlar, âşık olamayanlar, yaşayanlar, yaşayanlar, yaşayanlar... Gününüz kutlu olsun.

Yakın dünyayı.

Dünyayı yakın, edin.

Bir Arada Film İzleme Deneyimi Başlıyor

4. Ankara Engelsiz Filmler Festivali

24-29 Mayıs'ta...

Derleyen: Tanju Gündüzalp

Küçük Prens

Puruli Kültür Sanat'ın organize ederek bizlere 4 yıldır ulaştırdığı Ankara Engelsiz Filmler Festivali, hepimizi, 24-29 Mayıs 2016'da sinemanın büyüklü dünyasıyla bir arada ve engelsiz bir şekilde buluşturuyor. Bu yıl gösterimler, her ikisi de ortopedik engelli sinemaseverlerin erişimine uygun olan mekânlardan Goethe Institut Ankara, Ulucanlar Cezaevi Sinema Salonu'nda...

2013 yılında yola çıkıp, film gösterimleri ve etkinliklerinde görme, işitme ve ortopedik engelli seyircilerin erişimine uygunluk sağlayan Ankara Engelsiz Filmler Festivali, bu yıl da oldukça zengin bir hafta ile karşımızda.

"Engeli olan-olmayan herkesin bir arada film izleyebildiği Türkiye'nin tek film festivali, tüm filmlerini göremeyenler için sesli betimleme, duymayanlar içinse işaret dili ve ayrıntılı altyazı eşliğinde gösteriyor. Festival'de yönetmen ve film ekipleriyle yapılan söyleşiler, atölye çalışmaları

Yana Novikova

işaret dili çevirmeni eşliğinde gerçekleştiriliyor. Açılış ve Ödül törenlerinin ise işaret dili çevirisinin yanı sıra sesli betimlemesi yapılıyor. Tüm Festival mekânları ortopedik engelli sinemaseverler için erişilebilir olanlardan seçiliyor. Festival'de görme engelli sinemaseverler, Festival stantlarından edinecekleri kulaklıklarla filmleri Türkçe ya da Türkçe dublajlı ve sesli betimlemeli olarak takip edebilecekler. İşitme engelli seyirciler ayrıntılı Türkçe altyazı ve filmin sağ alt köşesine yerleştirilen işaret dili çevirisi ile; engeli olmayanlar ise orijinal sesleri ile filmleri izleyebilecekler."

Bu, "bir arada film izleme" deneyimi ile, tüm bireylerin eşit katılımıyla kültür-sanata ulaşımı sağlanıyor.

Festival'in bu yıl, en heyecan veren filmi ve konuğu; Kabile (The Tribe) filmi ile Cannes'da ödül de alan Yana Novikova.

Mustang

Cannes Film Festivali'nde Eleştirmenler Haftası Büyük Ödülü'nü alan ve katıldığı festivallerde el üstünde tutulan Yana Novikova, filmin gösterimi sonrasında seyircilerin sorularını yanıtlamak üzere Ankara'da olacak.

Tamamı işaret dili ile çekilen ilk film olan ve aşk, nefret

ve şiddeti anlatmak için konuşmaya ve sese ihtiyacımız olmadığını kanıtlayan Kabile (The Tribe) filminin 23 yaşındaki genç oyuncusu, filmin diğer oyuncularını gibi işitme engelli. Novikova, beyazperdedeki ilk oyunculuk deneyimi olmasına rağmen zor bir rolün altından başarıyla kalkmış, filmdeki rolü ile uzun süre hafızalardan çıkmayacak etkileyici bir performansa imza atmıştı.

Bu yılın Engelsiz Yarışmasında; Abluka (Emin Alper), Kar Korsanları (Faruk Hacıhafizoğlu), Mustang (Deniz Gamze Ergüven), Nefesim Kesilene Kadar (Emine Emel Balcı) ve Sarmaşık (Tolga Karaçelik) filmleri Seyirci Özel Ödülü, En İyi Film, En İyi Yönetmen ve En İyi Senaryo ödülleri için yarışacak.

Orman

29 Mayıs Pazar günü de Opera Sahnesi'nde gerçekleştirilecek Ödül Töreniyle ödüller sahiplerini bulacak.

- Yarışma dışı Türkiye Sineması'nda bu yıl, Yüksel Aksu'nun İftarlık Gazoz ve Durul-Yağmur Taylan'ın Vavien filmleri gösterilecek.
- Dünyadan bölümünde, bu yıl da İngiltere, Yunanistan ve Fransa sinemasının üç önemli örneği zeyirciyle buluşacak.
- Engel Tanımayan Filmler seçkisinde ise; iki belgesel, İsveç ve Türkiye'de yaşayan engelli bireylerin yaşantısına yakından bakmamızı sağlayacak.
- Kısa film bölümünde ise, Türkiye'den kısa filmlerle çok çeşitli bir seçki olacak.
- Amerikan sinemasının kült komedilerinden Cephede Eğlence *A*S*H filmi, Sinema Tarihinden de karşımıza gelecek.
- Çocuklar İçin seçkisi de, her yıl olduğu gibi, renkli karakterlerle zengin bir seçkiyle çocukların karşısına çıkacak.

Gri Bölge

- Festival, otizm spektrum bozukluğu yaşayan çocuk ve gençler için de, Otizm Dostu Gösterim kapsamında Küçük Prens (The Little Prince) adlı canlandırma film, loş bir salonda, ses seviyesi düşük tutularak gösterilecek.

- Engeli sinemaseverlerin sinema alanında bilgi ve becerilerini geliştirmek ve sinemasal üretimlerini teşvik etmek amacıyla gerçekleştirilen atölye çalışmaları bu sene de devam ediyor. Türkiye ve İsveç'ten farklı yaş ve engel gruplarındaki toplam 22 bireyin portrelerine ve hikâyelerine yer veren AccessAbility - Erişiyorsam Varım! Fotoğraf Sergisi, Festival boyunca ziyaret edilebilecek.

Ankara Engelsiz Filmler Festivali her sene olduğu gibi bu sene de tüm gösterimlerini ve yan etkinliklerini ücretsiz olarak gerçekleştiriyor.

Kar Korsanları

KLASİK SİNEMA KUŞAĞINDAN: Bernardo Bertolucci'den Konformist

Günseli Bilgen - pisinefil@gmail.com - pisinefil.blogspot.com.tr

Devasa binalar insana kendini daha da küçük hissettirmek için yapılır. Daha kapıdan içeri girer girmez acizliğini hissedersin ve sesini çıkarmayasın diye. Soğuk, büyük kasvetli yerlerdir. Ve çokta tekin görünmezler, içten içe korkuyu deneyimler, yutkunur ve hizaya girersin.

Güçlüden yana olmak konforludur. Düzenin geniş olanaklarından yararlanır ve refah bir yaşam sürersin.

Clerici' klasik eğitim almış bir Devlet Memurudur. 1938 li yıllarda Faşist Parti'nin gizli polis teşkilatında çalışmak üzere başvuruda bulunmuş ve güvenilirliği ile ilgili araştırmaların bitmesini beklemektedir. Aynı zamanda küçük burjuva bir ailenin kızı ile nişanlanmış ve evlilik hazırlıkları yapan bir adamdır.

"Normal bir görünüm kazanmak istiyorum" der neden evlenmek istediğini soran Radyo programcısı en yakın arkadaşına.

1922 yılında İtalya da Başbakan olarak iktidara gelen Mussolini Faşist Parti'nin kurucusudur. İtalyanca Lider, önder anlamındaki "Duce" unvanını kullanan Diktatörün kitleleri harekete geçirerek arkasına taktığı hedef, ülkesini Roma İmparatorluğu'nun eski ihtişamını günlerine döndürmektir.

Ekonomide kendisini iktidara taşıyan gurupları destekleyerek tarım ve endüstride yarattığı canlılık İtalya'da işsizliği azaltınca halk arasında desteği artmıştı. Ancak oluşan bu ekonomik iyileşme kendi çılgın hayalleri ülkeyi II. Dünya Savaşına sokunca ülke perişan oldu.

Bernardo Bertolucci 1940 yapımı filmde iktidarın güçlü dönemlerinde polis devletinin işleri nasıl yürüttüğünü hatta ülke dışındaki muhaliflere bile nasıl uzandığını son derece sade bir anlatımla vermiştir. Normal/Konformist kavramını sorgulayarak izleyiciyi yakalamak isteyen usta yönetmen filmi tamamlarken kat kat inşa ettiği için, her katta ayrı bir hesaplaşma ile yüzleşmek kaçınılmaz oluyor.

Kahramanımız Clerici'nin bastırılmış eşcinsel yönelimine de gönderme yapan bölümlerde normallik meselesini ters köşe üzerinden sorgulamış. Akıl hastanesinde yatan bir baba ve evdeki şoförle olan ilişkisini saklamak gereksinimi duymayan bir anne. Toplumun dayatmaları karşısında kendini çok güçsüz hissedince; normal olarak ya da çevresindeki insanlar tarafından normal sayılarak hayatı daha kolay sürdürebileceğini düşünen bir çocuk; Clerici.

Gizli Teşkilata kabul edildiğinde kendisine yardımcı olarak gönderilen adama verdiği ilk görev ise annesinin aşığı olan şoförü ortadan kaldırmasıdır. İçindeki fırtınalardan kurtulmasının tek yolu normalleşmesidir Evlilik için, nikah kıyacak olan Kilise damadın günah çıkarmasını şart koşmuştur. Ben inançlı değilim yapamam der ama gelin adayı kimse inançlı değil bu

sadece bir formalite deyince Kilisenin yolunu tutar. Günah çıkarmak için gittiği Rahip işlediği cinayetten ziyade eşcinsel ilişkisine odaklanınca öfkesine hakim olamaz tabi ki.

En yakın dostu kör bir adam olan İtalo ile bekarlığa veda partisinde yaptıkları konuşma çok şeyi açıklar.

Sıradan insan başkalarına güvenmez. Başkaları yabancı ne olacağı belli değil. Normal olmak korunaklı, güvenli liman. Normal bir adam önünden geçen kadının kalçalarına bakar, bakmayanlar ise sakıncalı, tekin değil. Sıradan bir adam; gerçek bir vatansever ve faşisttir diyerek görüş birliğine varırlar.

"Siz gittiniz biz de faşist olduk"

Paris'e balayına gider normalleşmek üzere seçtiği yeni karısıyla. Balayı görünümünde gitmiştir ama asıl görevi ülkedeki ağır baskı ortamından iltica eden muhalif akademisyenlerden birini öldürmektir. Bu Profesör aynı zamanda üniversitede ders aldığı bir hocadır. Bir bahane ile görüşmeye gider ve İtalya daki insanların Eflatun'un Mağara benzetmesindeki zincirlenmiş esirler gibi olduğunu konuşurlar.

Eflatun'un Mağara benzetmesinde kullanmış olduğu

zincirlenmiş esirleri şöyledir: İnsanların büyük bir çoğunluğu karanlık bir mağarada, doğdukları günden beri mağaranın kapısına arkaları dönük olarak oturmaya mahkumdurlar. Başlarını da arkaya çeviremeyen bu insanlar, mağaranın kapısından içeri giren ışığın aydınlattığı karşı duvarda, kapının önünden geçen başka insanların ve taşıdıkları şeylerin gölgelerini izlemektedirler.

Günlerden bir gün içlerinden biri kurtulur ve dışarı çıkıp gölgelerin asıl kaynağını görür ve tekrar içeri girip gördüklerini anlatmaya başlar ama içerdekileri, duvarda gördüklerinin zahiri olduğuna ve gerçeğin mağaranın dışında cereyan etmekte olduğuna inandırması imkansızdır. Eflatun'un bu mağara benzetmesinde: Mağaraya zincirlenmiş insan; toplumun parçası olan ancak bireyselleşmemiş, farkındalığı gelişmemiş kişiyi temsil eder. Mağara; toplumu simgeler. Zincir; toplum içerisinde bireyi sınırlayan kalıplar, dogmalar, kurallardır. Bunlar zihnin özgürleştirilmesinde engellerdir.

Gölgeler ise toplum tarafından belirlenen ve benimsenen sorgulanmamış doğrulardır. Bağnazlık ve dogma zihinlerden uzaklaştırıldığı zaman zincirlerinden kurtulan insan başını ışığa doğru çevirecektir.

"Siz gittiniz biz de faşist olduk" der.

Profesörün karısı daha çok ilgisini çeker aslında ama kadının ilgisi de Clerici'nin genç karısına yönelmiştir.

Ve nihayetinde Clerici'nin bastırılmış eşcinselliğini yok sayıp, normalleştirme arzusu ile çatışan öyküde faşist partinin gizli teşkilatında kendini var etmeye çalışan bir adam vardır. Kutsal evlilik kurumu, çocuğuna gösterdiği şefkat, dua ile uykuya yatırması ve karısını bakire Meryem ile eşleştirdiği sahneler baştan sona dikkatinizi kaybetmeden izlemenizi gerektiriyor.

Mussolini iktidardan düşüyor, bütün hepsi gibi. Karısı endişeleniyor başımıza ne gelir diye ama Clerici ;

"Ben sadece görevimi yaptım" diyor şimdi de dışarı çıkıp bir Diktatörlüğün nasıl yıkıldığını izlemek istiyorum.

Film düz bir faşizm ya da diktatörlük eleştirisi olarak kalmayıp baskı rejimlerinin insanların evlerine, ailelerine hatta cinselliklerini bile nasıl pervasızca müdahale edebildiğini çok net ve abartısız bir biçimde anlatır. Böyle dönemlerde; insanların kendini topluma ait olmayan bir yerde gördüklerinde, bir yandan çaresizce kendini saklama uğraşlarını, diğer yandan da "normal" olduğunu ispat etmek adına ne kadar zulmün yanında durabildiklerini izlemek insanı hırpalıyor elbette.

Ancak senin kendini deşifre etmemek adına ya da güvende kalmak için durduğun taraf gölgelerden oluşan bir duvar ise, eninde sonunda gerçeğin olduğu tarafa dönmek gerektiğinde kendini nasıl hissedeceksin? Gideceğin yönü bu sorunun yanıtı ile belirlemek değil mi insan olmanın anlamı?

Tüm Son Sesini Duyamayacağımız Seslere Yitik Kuşlar Filmi

Rana Arıbaş

Aren Perdecı ve Ela Akyamaç iki genç sinemacı. Sinemaya olan büyük sevdalarını ilk filmleri olan Yitik Kuşlara ilmek ilmek işlemişler.

İlk filmler genelde hep şüphe uyandırır ama bu sıcacık bir film ki bu yazının ilk başında hemen bunu belirtmek gerekiyor.

Ama bu filmin elbette bir diğer önemli özelliği, 1915 yılına dair göndermeler yapması. 1915 Ermeni Tehciri'ne dair, bundan önce yapılan iki film daha var. Bunlardan ilki Fatih Akın'ın kendi sinema diliyle çektiği "Cut"-Kesik ve hemen akabinde Özcan Alper'in çektiği Rüzgârın Hatıraları.

Bu iki film, iki farklı yerden konuya bakarken Aren Perdecı Ermeni ve erkek bakış açısıyla, Ela Akyamaç ise kadın ve Türk bakış açısıyla filme bakmışlar ve ortaya harika bir iş çıkmış.

Bir ilk film bu kadar naif, bu kadar güzel, bu kadar samimi olabilir. İçten bir film. Söylemek istediklerini öyle güzel bir yerden söylüyor ki, insan empati yapmakta zorlanmıyor.

1915 yılında yaşananları siyasal söyleme

dönüştürmeden, ama en gerçekçi biçimde yansıtıyor ve de duygu sömürsü yapmıyor.

Bu filmi izlemek için illa Ermeni olmanıza gerek yok çünkü bir sinema filmi ve sinema dili, müzikleri, Aksaray ve Kapadokya görüntüleri olağanüstü.

Lakin sizin aileniz de göç etmek zorunda kalmışsa o dönemde, sizin de ailenizden birileri isim değiştirmek zorunda kalmışsa, sizin de tanıdıklarınız evlerini bırakıp göçmüş ve sonra döndüklerinde o evlerde yaşayan başkalarını bulmuşlar ve siz gözlerindeki o ifadeye denk gelmişseniz, filme bir yerlerden sızacaksınız.

Evet, belki babanızla, belki yarım kalan şarkının notalarıyla, belki elinizden alınan köklerin içinizde bıraktığı tozlarıyla karşılaşacaksınız ki işte o an, içinizdeki mumlar filmdeki gibi sönerken gözyaşlarınız sizi derin bir yüzleşmeye çağırarak. Sersemleyeceksiniz ama buna değecek.

Yönetmen: Aren Perdecı, Ela Alyamaç

Oyuncular: Heros Agopyan, Dila Uluca, Takuhi Bahar, Ahmet Üz, Arto Arsenyan, Sarkis Acemoğlu, Anahit Variş, Hovsep Karagözyan, Beruhi Berberyan, Kirkor Dinçkayıkçı, Boğos Çalgıcıoğlu

Senaryo: Aren Perdecı, Ela Alyamaç

Yapımcı: Ela Alyamaç, Kudsi Alyamaç
Görüntü Yönetmeni: Aren Perdecı

Yapım: Kara Kedi Film
Türkiye Dağıtımıcısı: PinemArt

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi Solfasol, 5 yıldır abonelerinin desteği ile Ankara'nın sokaklarında!

Sen de abone olur musun?

Yıllık Abonelik: 50 TL, Destekçi Abonelik: 120 TL

EFT ve HAVALE için Banka Hesap Bilgileri:

Türkiye İş Bankası - Küçükesat Şubesi

IBAN: TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87

(Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz - SOLFASOL)

Sorularınız ve Abonelik için: abone@gazetesolfasol.com

SOLFASOL
Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Mayıs 2016
61. Sayı
Ayda bir yayımlanır.

Editörler

Hülya Demirdirek,
Mehmet Onur Yılmaz,
Tanju Gündüzalp

Fotoğraf Editörleri

Can Mengilibörü, Elif Koca, Erhan Muratoğlu,
Engin Aygün, Fahri Aksirt, Özlem Mengilibörü

Redaksiyon

Aydın Bodur, Berivan Eliş, Engin Aygün,
Gülşah Aykaç, Fikret Ottekin, Özge Akkoynulu

Haber Editörleri:

Aydın Bodur, Gülistan Aydoğdu

Kültür-Sanat Editörleri:

Emel Demir, Erdal Ozan Metin,
Gülşah Aykaç, Özgür Ceren Can

Dijital Solfasol Editörleri

Berivan Eliş, Erhan Muratoğlu,
Mehmet Atakan Foça, Onur Mat

Yayıma Hazırlayanlar

Akın Atauz, Ahu Özveri,
Alanur Çavlin, Aydan Çelik,
Aydan Özki, Ayhan Çelik, Barkın Sinan,
Beliz Güçbilmez, Besim Can Zirh, Birol Özdemir,
Buse Kaynarkaya, Deniz Enli,
Deniz Gümüsel, Ebru Baysal, Elif E. Akşit,
Emine Onaran Incirlioğlu,
Emrah Kırmısoy, Emre Baturay Altınok,
Enver Arcak, Ezgi Keskin, Ezgi Koman,
Fusun Çiçekoğlu, Gözdem Üner Tubay,
Günseli Bilgen, İpek Benek, Kübra Ceviz,
Mert S. Renkmen, Murat Dirican,
Nefin Pera, Nermin Atıkan, Nur Yılmazlar, Orhun
Bora Çetin, Önder Şenyapılı,
Özge Altınyayla, Selcan Kula,
Sema Alpan Atamer, Serdar Koç, Sibel Durak,
Sümeysa Ertürk, Tuğba Dirican, Tuğçe Şahin, Tuna
Kalaycı, Ufuk Tolga Savaş, Umut Koşan,
Vedat Gün, Zerrin Yatağan, Zeynep Alica,
Zeynep Yağmur, Zeynep Ö. Yılmaz

Katkı Verenler

A. Hikmet Eren, A. Özge Akar,
Ali Akın Akyol, Ahmet Çiniçi,
Ahmet Say, Ali Koçer, Antonin Artaud,
Arif Şentek, Aydan Balamir,
Aydın Akın, Aydın Şimşek, Aynur Demirdirek,
Ayşegül Çelik, Başak Altın, Burcu Ballıkaş,
Burcu Cura, Burcu Öztürk, Bülent Atamer,
Cemre Kutluay, Ceren Ergenç,
Ceyhan Temürcü, Çiydem Dağdeviren,
Demet Gülçiçek, Deniz Kaşık,
Deniz Kırmısoy, Derya Güçlü, Dilem Koçak,
Duygu Cihanger, Erhan Akça, Faruk Şahin,
Fatma Soylu, Ferdan Ergut,
Funda Şenol Cantek, Fusun Çiçekoğlu,
Gamze Güzen, Gizem Güner,
Gökçer Tahincioğlu, Hilal Kara, Hüsnü Öndül,
İlden Dirini, Kemal Özdil, M. Ali Çetinkaya,
M. Atakan Foça, M. İhsan Doğan,
M. Mahzun Doğan, Mahir Ünsal Eriş,
Mehmet Öz, Melike Kuş,
Mesut Demir, Mithat Sancar,
Muharrem Kılıç, Murat Meriç,
Murat Sevinç, Neşet Kocabyıkoğlu,
Nihal Poyraz Temürcü, Nuran Talu,
Olcaş Koşan, Özge Çağlar,
Özgür Cengiz, Özgür Yalçın,
Özhan Değirmencioğlu, Özsel Beleli,
Rabia Ç. Çavdar, Rana Arıbaş, Remzi Altunpolat,
Rengin Konuk, Ruşen Ö. Özcan, Selda Bancı,
Selda Tuncer, Serdar Gülsöken, Serhat Şatır,
Sevinç Başköy, Sinan Yusufoglu,
Sine Çelik, T. Tolga Özçelik,
Ufuk Altınay, Umut Güner,
Umut Şumnu, Yusuf Arslantaş

Teşekkürler

Nursel Aydoğan

Logo Tasarım:

Aydan Çelik

Konsept Tasarım:

Gülrü Höyük

Grafik Uygulama:

Mehmet Onur Yılmaz

Arka Kapak:

Erhan Muratoğlu

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Mehmet Onur Yılmaz

Yayın İdare Merkezi

Büklüm Sokak, No: 44/4,

06680 - Kavaklıdere / ANKARA

Tel - Faks: 0 312 437 76 41

bilgi@gazetesolfasol.com

Abonelik:

abone@gazetesolfasol.com

0 536 956 64 26 - 0 533 653 32 75

Basım Yeri

Şen Matbaa

Özveren Sok. 25/B Demirtepe/Ankara

Tel: 0 312 229 64 54 - Faks: 229 64 54

E-Mail: senmatbaa@gmail.com

WEB: www.senmatbaa.com

Basım Tarihi: 30.4.2016

ISSN: 1301-8655

Yerel Süreli Yayın

4.000 adet basılmıştır

halle ğiyş

yaşasin

skudas

wosrepseu

zito

biji

wesbu

abritoğ
ytggt

maisi

nagzara
akuizayt

gulane

me
protomagia

wosrepseu

mayis

maious

uwjhu

jönigoacem yi

may